

T.C

**SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM
BECERİLERİ VE ATILGANLIK DÜZEYLERİNİN
İNCELENMESİ**

EYÜP SULTAN UÇAR

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI**

SIVAS -2019

**T.C.
SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM
BECERİLERİ VE ATILGANLIK DÜZEYLERİNİN
İNCELENMESİ**

EYÜP SULTAN UÇAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI

**TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. MURAT KANGALGİL**

SIVAS-2019

“Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve Atılganlık Düzeylerinin İncelenmesi” adlı **Yüksek Lisans Tezi**, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmış ve jürimiz tarafından Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Dr. Öğr. Üyesi Kürşat Han DÖNMEZ

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Fatih ÖZGÜL

Üye (Danışman)

Doç. Dr. Murat KANGALGİL

ONAY

Bu tez çalışması, 04/04/2019 tarihinde Enstitü Yönetim Kurulu tarafından belirlenen ve yukarıda imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Zübeyda AKIN POLAT
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRÜ

Bu tez, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Senatosu'nun 18.02.2015 tarihli ve 4/4 sayılı kararı ile kabul edilen Sağlık Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna göre hazırlanmıştır.

Tez çalışmamda ve normal yaşamımda bana destek olan maddi ve manevi yardımlarını esirgemeyen abim İbrahim UÇAR'a ve canım oğlum Hamza UÇAR'a...

ÖZET

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİ VE ATILGANLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Eyüp Sultan UÇAR

Yüksek Lisans Tezi

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Murat KANGALGİL

2019, 89 sayfa

Bu araştırma, Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve Atılganlık Düzeylerinin İncelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma evren ve örneklemini; 2017-2018 eğitim-öğretim yılı II. dönemde öğrenim gören Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmaya Sivas Cumhuriyet Üniversitesinin farklı bölümlerinde öğrenim gören 561 erkek ve 564 bayan olmak üzere toplam 1125 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmada elde edilen veriler; Fakülte ve Yüksekokullardan örnekleme alınacak öğrencilerde basit rastgele örnekleme ve küme örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Tek bir bölüm ya da az sayıda bölümü olan fakültelerde basit rastgele örnekleme, çok bölüme sahip fakültelerde ise küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında; öğrencilerin bireysel demografik özelliklerini kapsayan ve araştırmacılar tarafından hazırlanan "Kişisel Durum Formu", Rathus (1973) tarafından geliştirilen "Rathus Atılganlık Envanteri" (RAE) ve Ersanlı ve Balcı (1998) tarafından geliştirilen "İletişim Beceri Ölçeği" kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen veriler, SPSS (Ver: 22.0) programına yüklenerek verilerin değerlendirilmesinde parametrik test varsayımları yerine getirildiğinden (Kolmogorov-Smirnov) bağımsız guruplarda iki ortalama arasındaki farkın önemlilik testi, varyans analizi (one way anova) ve Analiz sonucunda önemlilik kararı verildiğinde farklılık yapan grup ya da grupları bulmak için Tukey testi

kullanılmış olup veriler tablolarda; aritmetik ortalama, standart sapma, birey sayısı ve % şeklinde belirtilerek yanılma düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda çalışmaya katılan Üniversite öğrencilerinin; cinsiyet durumu açısından iletişim becerileri, t-testine göre zihinsel alt ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemsiz bulunurken ($p>0.05$), davranışsal alt ölçek puanlarında farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). One way Anova testine göre; baba mesleği, baba eğitim, anne eğitim durumlarında, yaşanılan yer ve okul başarı durumlarında ise sadece zihinsel alt ölçek puanlarında farklılık önemli bulunurken ($p<0.05$), anne mesleği, aile aylık geliri durumlarında, yaşanılan yer ve okul başarı durumlarında ise sadece duygusal ve davranışsal alt ölçek puanlarında farklılık önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Elde edilen bulgular doğrultusunda çalışmaya katılan Üniversite öğrencilerinin; atılganlık puanları, cinsiyet durumu açısından t-testine göre incelendiğinde farklılık önemli bulunmuştur. Baba mesleği, anne mesleği, baba eğitim, anne eğitim, aile aylık gelir, yaşanılan yer ve okul başarı durumları atılganlık puanları, one way anova testine göre incelendiğinde farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$).

Çalışma sonucunda; İletişim becerileri ve atılganlık kavramlarının birbirleriyle ilişkili olduğu saptanmış, bulgular ise açık, anlaşılır ve detaylı bir şekilde belirtilmiştir. Genel olarak baktığımızda, atılganlık düzeyi yüksek olan Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin de yüksek olduğu ve atılganlık ile iletişim becerilerini olumlu bir şekilde sürdürebilmelerini sağladığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Atılganlık, İletişim becerisi ve öğrenci.

ABSTRACT

ANALYSIS THE RELATIONSHIP UNIVERSITY STUDENTS COMMUNICATION SKILLS AND ASSERTIVENESS LEVELS

Eyüp Sultan UÇAR

Master of Science Thesis

Department of Physical education and Sports

Supervisor Assist: Doç. Dr. Murat KANGALGİL

2019, 89 pages

This research was conducted to examine the communication skills and assertiveness levels of university students.

The research group of the research consists Sivas Cumhuriyet University students. The universe and sample of the research consist of Sivas Cumhuriyet University students of Spring term in 2017-2018 Academic Year. From different departments of Sivas Cumhuriyet University, 561 boy and 564 girl students out of 1125 anticipated in the research voluntarily. The data obtained from the research; The students who will be sampling from faculties and colleges were determined by using simple random sampling and cluster sampling method. A simple random sampling method was used in faculties with only one department or few departments and a cluster sampling method was used in faculties with multiple departments. On collecting data; To cover the individual demographic characteristics of the students and prepared by the researchers personal status form, Rahtus (1973)'s assertiveness form and Ersanlı and Balcı (1998)'s Communication Skills Scale were used. The data obtained from the research was analyzed through SPSS (Ver: 22) program. As the research has a parametric feature, the significance test between two means, variance analysis (one way anova) and as a result of the analysis in order to find the group or the groups whether they are significant, Tukey test was used. The data in the tables was identified as mean, standard deviation, the number of individuals and percentage and the error rate was taken as 0.05.

According to the findings, while there was no significance between the students' sex and communication skills if the points of mental sub-scale were compared ($p>0.05$), there was significance with the behavioural sub-scale points ($p<0,05$). According to the one way Anova test, while the sub-scale points of father's job, father education and mother education situations, the place they live and the situation of school success are very significant ($p<0,05$), in mother job, family income situations, the place they live and the success of school, only emotional and behavioural sub-scale points were insignificant ($p>0,05$).

As result of the study; it is found out that communication skills and assertiveness concepts are related with each other. Besides, the findings are stated as clear, understandable and in detail. In general, it can be said that the university students whose assertiveness level are high have high level of communication skills and this helps them to maintain communication skills positively.

Key Words: Assertiveness, Communication skill and student.

KATKI BELİRTME/TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tezime başladığım ilk günden tezimi tamamlamak üzere olduğum bu güne kadar her türlü desteğini üzerimden esirgemeyen Saygıdeğer Danışmanım Doç. Dr. Murat KANGALGİL'e teşekkür ederim.

Yüksek lisans tezimin istatistik alanındaki yardımlarından dolayı, değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Ziyet ÇINAR' a teşekkür ederim.

Bu tezi yapmamda bana yardımcı olan başta aileme ve dostlarıma teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

Sayfa No

ONAY	i
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER DİZİNİ	ix
TABLolar DİZİNİ	xii
KISALTMALAR	xiv
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Önemi	4
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Problem	5
1.4. Sayıtlar	5
1.5. Sınırlılıklar	6
2. GENEL BİLGİLER	7
2.1. İletişim Kavramı.....	7
2.2. İletişimin Tanımı	8
2.3. İletişimin Temel Özellikleri ve Önemi	8
2.4. İletişimin işleyişi	10
2.5. İletişimin Temel Oluşturucu Öğeleri	10
2.5.1. Gönderici (Kaynak):	10
2.5.2. Kodlama-Kodaçımllama:	11
2.5.3. İleti (Mesaj):	11
2.5.4. Kanal:.....	12
2.5.5. Araç:.....	12
2.5.6. Alıcı:	13

2.5.7. Geri Besleme (Feedback):	14
2.6. İletişim Çeşitleri Ve Modelleri.....	15
2.6.1. Sözlü İletişim	15
2.7. Sözlü Olmayan İletişim.....	16
2.8. Yazılı İletişim.....	17
2.8.1. Resmi Yazılar	18
2.8.2. İş Mektupları.....	18
2.8.3. Dilekçeler.....	18
2.8.4. Broşür ve El Kitapları	18
2.8.5. Afiş, İlan Tahtası ve Bültenler	18
2.8.6. Yazılı Raporlar.....	18
2.8.7. Formlar.....	19
2.9. Görsel İletişim.....	19
2.10. İletişim Becerileri.....	19
2.11. İletişim Becerileri ve Spor	20
2.12. Atılganlık Kavramı.....	21
2.13. Atılganlığın Tanımı	22
2.14. Atılganlık ve Temel Davranış Biçimleri	22
2.14.1. Atılgan Davranış	23
2.14.2. Saldırgan Davranış.....	24
2.14.3. Çekingen Davranış.....	24
2.14.4. Dolaylı Davranış	25
2.15. Atılganlık ve Kültürel Farklılık.....	25
2.16. Atılganlık Ve Spor	26
2.17. İletişim Becerileri ve Atılganlık.....	27
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	29
3.1. Araştırmanın Yöntemi.....	29
3.2. Araştırmanın Evreni	29
3.3. Araştırmanın Örneklemi.....	29
3.4. Veri Toplama Araçları	30

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu.....	30
3.4.2 İletişim Beceri Ölçeği (İBÖ).....	30
3.4.3. Rathus Atılganlık Envanteri (RAE)	31
3.5. Verilerin Değerlendirilmesi	31
3.6. Araştırmanın Etik Yönü	31
4. BULGULAR.....	32
5. TARTIŞMA.....	48
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	56
6.1. Sonuçlar.....	56
6.2. Öneriler	57
7. KAYNAKLAR	58
8. EKLER	68
EK -1	68
EK -2	69
EK -3	70
EK -4	71
ÖZGEÇMİŞ	73

TABLULAR DİZİNİ

Sayfa No

Tablo 1: Çalışmaya Katılan Bireylerin Cinsiyet Durumuna Göre Sayıları ve Yüzdelerik Dağılımı.....	32
Tablo 2: Çalışmaya Katılan Bireylerin Baba Mesleği Durumuna Göre Sayıları ve Yüzdelerik Dağılımı.....	32
Tablo 3: Çalışmaya Katılan Bireylerin Anne Mesleği Durumuna Göre Sayıları ve Yüzdelerik Dağılımı.....	33
Tablo 4: Çalışmaya Katılan Bireylerin Baba Eğitim Durumuna Göre Sayıları ve Yüzdelerik Dağılımı.....	33
Tablo 5: Çalışmaya Katılan Bireylerin Anne Eğitim Durumuna Göre Sayıları ve Yüzdelerik Dağılımı.....	34
Tablo 6: Çalışmaya Katılan Bireylerin Aile Aylık Gelir Durumuna Göre Sayıları ve Yüzdelerik Dağılımı.....	34
Tablo 7: Çalışmaya Katılan Bireylerin Yaşanılan Yer Durumuna Göre Sayıları ve Yüzdelerik Dağılımı.....	35
Tablo 8: Çalışmaya Katılan Bireylerin Okul Başarı Durumuna Göre Sayıları ve Yüzdelerik Dağılımı.....	35
Tablo 9: Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Durumu Açısından Rathus Atılganlık Envanteri ve İletişim Beceri Ölçeği Puanlarının T-Testine Göre İncelenmesi ve Karşılaştırılması.....	36

Tablo 10: Üniversite Öğrencilerinin Baba Mesleği Durumu Açısından Rathus Atılganlık Envanteri ve İletişim Beceri Ölçeği Puanlarının Varyans (ANOVA) Analizine Göre İncelenmesi ve Karşılaştırılması.	37
Tablo 11: Üniversite Öğrencilerinin Anne Mesleği Durumu açısından Rathus Atılganlık Envanteri ve İletişim Beceri Ölçeği Puanlarının Varyans (ANOVA) Analizine Göre İncelenmesi ve Karşılaştırılması.	39
Tablo 12: Üniversite Öğrencilerinin Baba Eğitim Durumu açısından Rathus Atılganlık Envanteri ve İletişim Beceri Ölçeği Puanlarının Varyans (ANOVA) Analizine Göre İncelenmesi ve Karşılaştırılması.	40
Tablo 13: Üniversite Öğrencilerinin Anne Eğitim Durumu açısından Rathus Atılganlık Envanteri ve İletişim Beceri Ölçeği Puanlarının Varyans (ANOVA) Analizine Göre İncelenmesi ve Karşılaştırılması.	42
Tablo 14: Üniversite Öğrencilerinin Aile Aylık Gelir Durumu Açısından Rathus Atılganlık Envanteri ve İletişim Beceri Ölçeği Puanlarının Varyans (ANOVA) Analizine Göre İncelenmesi.....	44
Tablo 15: Üniversite Öğrencilerinin Yaşanılan Yer Değişkeni açısından Rathus Atılganlık Envanteri ve İletişim Beceri Ölçeği Puanlarının Varyans (ANOVA) Analizine Göre İncelenmesi.....	45
Tablo 16: Üniversite Öğrencilerinin Okul Başarı Değişkeni açısından Rathus Atılganlık Envanteri ve İletişim Beceri Ölçeği Puanlarının Varyans (ANOVA) Analizine Göre İncelenmesi.....	46

KISALTMALAR

RAE	Rathus Atılganlık Envanteri
İBÖ	İletişim Beceri Ölçeği
M.Ö.	Milattan Önce
TDK	Türkiye Dil Kurumu
İİBF	İktisadi İdari Bilimler Fakültesi
ARK	Arkadaş

1. GİRİŞ

İnsanoğlu toplumsal bir varlık olduğu için, dünyayı diğer insanlarla kurduğu iletişim ile anlamlandırmaya çalışmıştır. Çünkü; Dünya içinde bulunan farklı insan ve ortamlar insanoğlunu buna mecbur bırakmış ve insanlarla ilişki kurmaya zorlamıştır. Birbiriyle ilişki kuran insanlar, hem kendileriyle ilgili bilgi vermekte hem de karşı taraftan bilgi toplamaktadırlar. Bu nedenle, insanın doğasında olan kendini anlatma ve başkalarını anlama ihtiyacı, bireyleri iletişim kurmaya itmiştir (Cüceloğlu, 2001). İletişimin geçmişi insanlık tarihi ile başlar. İlkel insanın tüm gereksinmelerini karşılamakta kullanılan ilkel yöntemler, iletişim gereksinimini karşılamak, iletişim ihtiyacını gidermek için de kullanılmıştır. İlkel insanların mağara duvarlarına çizdiği resimler, Kızılderelilerin ateş yakarak çıkardıkları dumanlar, Afrika yerlilerinin tam tam sesleri ile ulaşmak istedikleri, iletişimden başka bir Şey değildir. Günümüze baktığımızda, özellikle gelişmekte olan toplumlar iletişim ihtiyacını, gelişen teknolojinin ürünleri olan mektup, telefon, fotoğraf, telgraf, teleks, faks, gazete, dergi, kitap, radyo, televizyon, sinema, film, tiyatro vb. araçlarla sağlamaktadır (Aziz, 2010). İnsanoğlu bu iletişim araçları yardımıyla hayatını kolaylaştırmış ve günlük hayatta gerek kendi çevresiyle gerekse yabancı çevrelerle çeşitli ilişkiler kurup ve kurduğu bu ilişkiler sayesinde; aile, iş ve eğitim hayatına yön vermiştir. Etkili bir iletişim ile kurulan böyle ilişkiler bireye, mutlu ve üretken olma yolunu açmakta ve kendisini daha rahat ve doğru Şekilde ifade edebilmesine katkı sağlamaktadır (Erözkan, 2004). Ancak, bireylerin kendilerini kolayca ifade etmelerini sağlayacak etkili bir iletişime sahip olamadıklarında, sorun yaşayabilirler. Günümüze baktığımızda, yaşanan bu ve buna benzer sorunlarda artış görüldüğünü söyleyebilir ve bu sorunları; kendini kolayca ifade edememek, yaşça daha büyük insanlarla rahat konuşamamak, karşı cinsle arkadaşlık edememek, bir arkadaş grubuna katılamamak vb. olarak sıralayabiliriz. Bu sorunlardan kurtulmak veya bu sorunları en aza indirmek de yine iletişim ile mümkündür. Hasta olan bir bireyi örnek verecek olursak, hasta olan bu birey hastalığını doktora anlaşılır bir Şekilde aktaramadığında hastalığına çare bulamayacak veya doktordan istediği verimi alamayacaktır diyebiliriz (Çulha ve Dereli, 1987).

İletişimin çok fazla tanımı yapılmış ve en genel anlamda bir bilgi paylaşım tekniği olarak ele alınmıştır. Fakat insanoğlu bilgilerin dışında duygu, düşünce, inanç ve değerlerini de iletişim sayesinde paylaşırlar. Bu nedenle iletişim; anlamların üretilmesi, iletilmesi ve değiştirilmesi olarak tanımlanabilir (Hökelekli, 2006). İletişimin özünde farkındalık, iç ve dış çevrenin bilincinde olma vardır. Bu şekilde iletişim kurmak; kişinin hem kendi iç dünyasını, duygu, düşünce ve tutumlarını iyi tanımasını, hem de onların ne anlama geldiğini anlamasını sağlayabilir. Ayrıca bireyin karşısındaki kişinin hareketlerini doğru bir şekilde değerlendirmesini gerektirir (Cüceloğlu, 2001). İletişim, insan ilişkilerinin temelinde olan ve yaşadığımız zamanın iletişim çağı olarak adlandırılmasına neden olacak kadar önemli bir kavramdır. İnsanlar iletişimi kullanarak düşüncelerini paylaşabilme ve değerlendirme olanağı elde ederler. Ayrıca İnsanları anlama, onları etkileme ve topluma faydalı olacak şekilde bir başarı sağlama yine iletişim sayesinde mümkündür (Üstünel, 2011). Bu yönüyle etkin bir süreç olan iletişim, gönderilen bir mesaj ile oluşur. Bu mesajın veriliş biçimi oldukça hızlı ve otomatik olarak gerçekleştiğinden genellikle üzerinde düşünmeyi gerektirmez. Bu şekilde hızlı gerçekleşen mesajın; hedefe ulaşip ulaşmadığı, anlaşılır olup olmadığı veya istenilen amacı gerçekleştirip gerçekleştirmediği gibi soruların cevapları etkili bir iletişim becerisine sahip olmakta saklıdır. Sadece etkili bir iletişim becerisine sahip kişiler, söz konusu böyle durumlarda, iletişimi daha iyi anlamlandırabilirler (Kocayörük, 2011).

Peki, iletişim becerisi nedir, ne işe yarar ve neden önemlidir? İletişim becerisi; saygıyı ve empatiyi temel alarak, etkin dinleyebilme, karşılıklı konuşup uygun bir şekilde kendini anlatabilme, duygu ve düşüncelerini karşısındakine ben dili ile ulaştırabilme, sözel mesajlarla sözel olmayan mesajları düzenli kullanabilme, karşısındakilerle verimli ilişkiler kurabilmeyi sağlayan ve bireyin toplum içinde yaşamasını kolaylaştıran öğrenilmiş davranışlar olarak tanımlanabilir (Kaya, 2012). İletişim becerisi, olaylara bakış açılarını ve tanımlamaları araştırıp incelemeyi ve bir bütün haline getirmeyi içermektedir. Bu beceriye sahip olan birey; kendisine gelen uyarı, eleştiri ya da şikâyete, farklı açılardan anlama yetisine sahip bireydir (Özer, 2006). Bu bireylerin iletişim becerilerine sahip olmaları aile bağlarında, eşiyile olan ilişkilerinde, arkadaşlık

ilişkilerinde, mesai arkadaşları ile olan ilişkilerinde, en önemlisi de sağlıklı ve uzun süreli ilişkilerin gerçekleştirilmesine yardımcı olur. Etkili ilişkiler kurabilen kişiler kendilerini daha mutlu hissederler. Kendini mutlu hisseden kişilerin yaptıkları işlerde verimleri de yükseleceğinden çevrelerine ve topluma faydaları yüksek düzeyde olur. Bu nedenlerden dolayı iletişim becerileri önemlidir diyebiliriz (Kaya, 2012). İletişim becerisi sürecinde kişinin karşısındaki insanın haklarını hor görmeden, onları küçük düşürmeden, karşılıklı ilişkilerde eşitliği gözeterek gereksiz kaygılardan arınmış bir şekilde, kendi çıkarları doğrultusunda davranabilmesi, kendini savunabilmesi, duygu ve düşüncelerini dürüstçe ve rahatlıkla söyleyebilmesi, başkalarına haksızlık etmeden kendi haklarını kullanabilmesiyle iletişim beceri süreci düzgün bir şekilde sürdürülmüş olur (Alberti ve Emmons, 1998; Kaya, 2012).

İletişim becerisini etkileyen birçok kavramdan biri de atılganlıktır. Sosyal, kültürel ve psikolojik etkisiyle çeşitli araştırmalara konu olan atılganlık kavramı, girişkenlik olarak da adlandırılmış, kişilerarası ilişkilerin nitelik ve niceliğinin iyileştirmesinde temel uyum ögesi olarak değerlendirmiş ve sosyal beceri bağlamında önem kazanmıştır. Atılganlık; kişilere gerekli bir empati ortamı oluşturularak karşısındaki kişinin kim olursa olsun haklarını çiğnemenen, hareketlerini yadırgamadan, kendi davranışlarını da bilerek, olumsuz bir durum karşısında "hayır" diyerek kendisini ifade edebilmesidir (Tan, 2006). Bireyin toplumsal konumunu kuvvetlendirme ve diğerleri üzerinde daha etkileyici olmasını sağlama gibi durumlarda üstlendiği rol sebebiyle atılgan olmak; bireyin güvenini güçlendirerek, çevresindeki bireylere saygılı olmasına yardımcı olmaktadır. Ayrıca, doğru ve dürüst ilişkiler kurma imkânını arttıran, bireye yaşamı boyunca karşılaştığı herhangi bir olay karşısında, çözümün kendisinde olduğu duygusunu veren ve kişilerarası iletişim sürecinin uygun ve başarılı bir şekilde sürdürülebilmesinde önemlilik arz eden sosyal iletişim becerilerinden biridir atılganlık (Güçray, 2001 ve Harris, 1998). Araştırmalar sonucunda, atılganlığın, iletişim becerilerinin en önemli olgularından biri olduğu, atılganlığı yüksek kişilerin toplumsal hayatta daha başarılı, daha aktif ve daha güçlü iletişim becerilerine sahip olduğu bilgilerine ulaşılmıştır (Teegen, 1995; Voltan-Acar, Arıcıoğlu, Gültekin ve Genç tanırım, 2008).

Spor günlük yaşamın hemen hemen tüm yönlerini etkileyen çok önemli bir etkinliktir. Spor ve egzersiz; kişilerin vücudunu tanınmasına, beden dilini doğru kullanmasına ve insanlarla daha rahat ilişki kurmasına yardımcı olur ve bireylere birbirleri ile yakın ilişki kurma olanağı sağladığından önemli bir iletişim aracı olma özelliği göstermektedir.

Sosyal ortamlarda ve kişilerarası iletişimde bireye katkı sağlayan birey tarafından tercih edilen bir özellik olan atılganlığın geliştirilmesinde spor, önemli bir rol oynamaktadır. Spor bireyin öz güvenini artırarak atılganlık düzeyleri üzerinde olumlu etkide bulunur. Küçük yaşlarda verilecek egzersiz yapma alışkanlığı ve yapılan sportif aktiviteler kişinin, atılganlığını yükselterek iletişimde önemli bir etkisi olan sözsüz mesaj gönderme becerilerini artırır. Böylece spor yapan bireyler spor yapmayan bireylere göre daha atılgan ve iletişim becerileri geliştirme yönünden daha başarılıdır denilebilir (Yalçınkaya, Silkü ve Özkütük, 2002).

Bu araştırmada iletişim ve atılganlık kavramları; anlaşılır, detaylı ve alt başlıklar etrafında incelenmiştir. Araştırmalar sonucunda, bu kavramların insanların özellikle Üniversite öğrencilerinin yaşamındaki önemi ortaya koyulmuştur. Ayrıca etkili iletişim becerilerinin gündelik hayatta ve eğitim hayatında öğrencilere ne gibi getirileri olduğuna değinilmiştir?

1.1. Araştırmanın Önemi

İnsanoğlu, geçmişten bugüne kadar yaşamın her evresinde iletişime ihtiyaç duymuştur. Öğrencilerin, arkadaş çevreleriyle iyi ilişkiler kurabilmesi, farklı ortamlarda uygun davranışlar sergileyebilmesi, en önemlisi de mutlu ve başarılı bir şekilde eğitim hayatını sürdürebilmesi için, iletişim vazgeçilmez bir kavram olmuştur. Toplumu daha iyi anlayabilmek ve çevremizdeki insanlarla daha iyi anlaşabilmenin yolu etkili bir iletişim becerisine sahip olmaktan geçmektedir. Araştırmalarda, başarılı bir iletişim becerisini etkileyen önemli kavramlardan birisinin de atılganlık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca hayatımızın değişik evrelerinde hep ihtiyaç duyduğumuz iletişim becerisi ve etkileşim içinde olduğu atılganlık kavramı hakkında çok az sayıda çalışma olması ve bu çalışma

sonucunda elde edilen bilgilerle öğrencilere faydalı olunacağı düşüncesi konunun önemini ortaya çıkarmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma; Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve Atılganlık Düzeylerinin İncelenmesi amacıyla yapılmıştır.

1.3. Problem

1. Üniversite öğrencilerinin bazı demografik değişkenlere göre atılganlık düzeyi ve iletişim becerileri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

1.3.1. Alt Problemler

1. Cinsiyet değişkenine göre, iletişim becerileri ve atılganlık düzeyi arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?

2. Baba mesleği değişkenine göre, iletişim becerileri ve atılganlık düzeyi arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?

3. Anne mesleği değişkenine göre, iletişim becerileri ve atılganlık düzeyi arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?

4. Babanın mezun olduğu okul değişkenine göre, iletişim becerileri ve atılganlık düzeyi arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?

5. Annenin mezun olduğu okul değişkenine göre, iletişim becerileri ve atılganlık düzeyi arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?

6. Ailenin aylık geliri değişkenine göre, iletişim becerileri ve atılganlık düzeyi arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?

7. Yaşanılan yer değişkenine göre, iletişim becerileri ve atılganlık düzeyi arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?

8. Okul başarı durumu değişkenine göre, iletişim becerileri ve atılganlık düzeyi arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?

1.4. Sayıtlar

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin anket sorularını eksiksiz, gerçeklere uygun ve içtenlikle cevapladığı varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma 2017/2018 eğitim-öğretim yılı II. dönemi ile sınırlıdır.
2. Bu araştırma ölçme araçlarındaki sorularla sınırlıdır.
3. Bu araştırma ölçme araçlarına öğrencilerin verdikleri cevaplarla sınırlıdır.
4. Bu araştırma örnekleme alınan gruplar ile sınırlıdır.
5. Bu araştırma Sivas Cumhuriyet Üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler ile sınırlıdır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. İletişim Kavramı

İletişim, bireylerin toplumsallaşmalarının bir etkisi olarak ortaya çıkmaktadır. Doğa kadar eski bir geçmişe sahip olan iletişim, artık günümüzde bir bilim dalıdır (Güney, 2001). İletişimin ne olduğuna, nasıl bir işleyiş gösterdiğine ilişkin çok çeşitli tanım, kuram ve yaklaşımlar vardır hiç kuşkusuz. Bunun temel nedenlerinden biri iletişimin disiplinler arası bir alan olarak gelişmesidir. İletişim biliminin gerek yöntem bilimsel gerekse de kuramsal anlamda farklı disiplinlerden beslenmesi, anlamda farklı kuramsal ve yöntem bilimsel yaklaşımlarının belirlenmesine ortam hazırlamıştır. Ayrıca iletişim yalnızca sosyal bilimlerle beslenmekle kalmamış, fen bilimlerinden de katkılar almıştır. Bu durum gerek sosyal bilimlerin gerekse fen bilimlerinin farklı alanlarında olan bilim insanlarının da iletişim alanına ilgi duymasına yol açmıştır (Güngör, 2011).

Araştırmalara göre bilinen ilk iletişim örnekleri, ilkel insanların çeşitli sesler çıkararak ve işaretlerle yaptıkları iletişimdir. Mağara duvarlarına, taşlara ve kayalara resimler çizerek yaptıkları iletişim ise ilk şekilsel ve uzaktan iletişim çeşidine örnektir. Zamanla, dilin gelişmesi sonucu sözlü iletişimin geliştiği, M.Ö.4000 yıllarında yazının icadı ile de ilk yazılı iletişimin başladığı bilinmektedir. Fakat bu yazılı iletişim günümüzde tüm toplumların kullandığı iletişim çeşitlerinden ve tekniğinden çok değişik olduğunun altını çizmek gerekir (Aziz, 2012).

Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birçok alanda yaşanan değişim, literatürde sık duyulan ve daha uzun yıllarda duyulmaya devam edecek olan iletişim kavramının yerleşmesine neden olmuştur. İletişim; duygu, düşünce ve bilgilerin farklı yollarla başka bireylere aktarılması ve haberleşme (komünikasyon) olarak bilinmektedir. Böylesine büyük bir yelpazede yer alan bu kavramı, sözlükteki anlamıyla sınırlandırmak yanlıştır. Çünkü gün gün artan insan sayısı ile birlikte ortaya çıkan farklı kişiliğe sahip insanların davranışları ve ilişkilerinin hepsi iletişimi ilgilendirmektedir (Selimoğlu, 2004).

20. Yüzyılın ikinci yarısından sonra iletişim teknolojisinde meydana gelen hızlı gelişmeler, yüzyılın “bilgi toplumu” ya da “enformasyon toplumu” kavramları ile adlandırılmasına neden olmuştur. İletişim teknolojisindeki

gelişmeler ise, en yoğun olarak elektronik teknolojisinde kendini göstermiştir (Aziz, 2012).

2.2. İletişimin Tanımı

İletişim alanındaki tanımların sayısı 200 civarındadır. E.X. Dance ve Cari E. Larson, 1970'li yıllarda iletişim ile ilgili olan tüm tanımları tarayarak 126 farklı tanımın yapıldığı sonucuna ulaşmışlardır (Aziz, 2012). İletişim hakkında yapılan bu çok değişik anlamlardaki tanımları taradığımızda ortak bir tanım yapacak olursak, genellikle insanların aklına ilk gelen karşılıklı olarak yapılan sözcük alışverişidir. Türk Dil Kurumu sözlüğünde de iletişim: Duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla diğer kişilere iletilmesi ve haberleşme (Komünikasyon) şeklinde tanımlanmıştır (TDK, 1983).

İletişim kısaca, bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma süreci olarak tanımlanabilir. Bu tanıma göre pek çok etkinlik iletişim sayılacaktır. Örneğin iki kişinin karşılıklı konuşması iletişim sayılabileceği gibi, araların bal bulunan yeri birbirlerine bildirmeleri de iletişim olarak kabul edilebilir (Dökmen, 1999).

İletişim ve sibernetiğin (sibernetik; canlı ve cansız varlıklara ve insan aklının ürünü olan makinelerle ilgilenen bilim ve tekniklerin, kendine özgü yöntemlerine eklenebilen genel bir yöntem, matematiksel bir yaklaşım biçimidir). Matematiksel teorileri açısından baktığımızda bütün canlı ve cansız varlıkların mikro ve makro sistemleri arasında devam eden, bilgi alışverişinin bütün süreçlerini kapsayan ve bu süreçlerdeki faktörlerin karşılıklı etkileşimleri ile sonuçlarını kapsayan olgu, iletişim olarak ifade edilmektedir (Güney, 2001).

2.3. İletişimin Temel Özellikleri ve Önemi

İletişim kişilerin sosyal ve fizyolojik gereksinimleri sonucu ortaya çıkmış sosyal bir süreçtir. Bu sosyal süreci üç temel özelliği vardır (Çağlar ve Kılıç, 2011):

Birincisi, iletişim insan davranışlarının sonucu gerçekleşen bir süreçtir. Bütün insan topluluklarında iletişim bir ihtiyaç olmuş ve olmaya da devam edecektir. İnsanların kültürel yeni ortamlara ve yeni gruplara girmeleri onların

iletişim biçimlerini ve amaçlarını değiştirir. Bireylerin dâhil oldukları yeni grubun iletişim biçimini benimsemek zorunda kalmaları örnek olarak verilebilir.

İkincisi, iletişim statik bir olgu değildir. İletişim dinamik bir olgudur. Maddi ve manevi kültür yapısındaki değişmelerle birlikte farklılaşır. Kültürel farklılaşma sonucu yeni çevresel kavramlar, deneyimler ve sözcükler ortaya çıkar. Ayrıca, bilgi işlem sistemindeki gelişmeler, bilgi ve dokümanların değerlendirilmesinde yeni bir dil oluşturur. Tüm bunlar, iletişim yapısında da önemli değişmelerin olmasını sağlar.

Üçüncü ve son olarak, iletişim belirli kalıplara bağlıdır. Bu kalıplar, kültürel ilişkiler bakımından toplumsal olarak sosyal gruplarca oluşturulur ve bireylerin kabullenmeleri düzeyinde süreklilik kazanır. İletişimde kullanılan kelimeler, deyimler ve özel işaretler sosyal grupların özelliklerini belirtir. Bunların anlamı gruplara göre farklılıklar gösterir ve gruplara ait iletişim sistemleri içinde anlamlarını bulurlar.

Özgüven (2001)'e göre iletişim sürecinin temel öğeleri ve aşamaları ise "kaynak kişi", "mesaj", mesajın iletme hazırlanması, "iletim" ve "alıcı kişinin yorumu", mesajı anlaması, "alıcının tepki veya cevabının kaynak kişiye iletilmesidir. Bu öğeleri kısa ve öz olarak açıklayacak olursak; Kaynak kişi, başka birilerle paylaşılacak fikir, duygu ya da bir habere sahip olan ve iletişimi başlatan kişidir. Kaynak kişinin diğer kişi veya kişilere paylaşmak istediği duygu, düşünce ve sorunlarını temsil eden kavramlara mesaj denir. İletim ise, doğru şekilde hazırlanan mesajın doğru bir yolla alıcının duyu organlarına iletilmesidir. Mesajın hedef aldığı alıcı kişi, iletişim sürecinin bir tarafında kaynak kişi, diğer tarafında ise, mesajın hedef aldığı alıcı kişi vardır. Alıcının kaynak kişiye verdiği olumlu veya olumsuz yanıtlara da geribildirim (dönüt) denir.

İletişimin Önemi: Kişilerarası etkileşimin temelini belirleyen iletişim, bütün bireylerin yaşamında önemli bir yere sahiptir. Çünkü bireyler duygu ve düşüncelerini iletişim kanalıyla paylaşır, hem kendi mutluluğuna hem de diğer bireylerin mutluluğuna yardımcı olurlar. Yardımı görev edinen kişilerin başarıları da onların iletişim becerilerine bağlıdır (Ersanlı ve Balcı, 1998). İletişim; anne, baba, çocuk, akraba, arkadaş, öğrenci vb. durumlar bakımından anlamı ve önemi fazla olan sosyal bir kavramdır. Toplumsal hayatın temelini oluşturan ve örgütsel

yapının özünde yer alan iletişim düzeni, gruplar ve örgütler arasında bağ kurmayı hedefleyen bir süreçtir (Çağlar ve Kılıç, 2011).

2.4. İletişimin İşleyişi

İletişimin süreç olduğunu savunan görüşler kendi içerisinde ikiye ayrılmaktadır. Bir tarafta iletişimin göndericiden alıcıya iki yönlü bir akışı olduğunu ileri süren, diğer tarafta ise onu iki taraf arasında karşılıklı alışveriş ilişkisi olarak ele alan görüş yer almaktadır. Her iki görüş de özde iletişimi çizgisel şekilde işleyen bir süreç olarak kabul etmekle birlikte, ikincisi bu sürecin karşılıklı işlediğini, dolayısıyla da etkileşimsel bir ilişki olduğunu ileri sürer ki buna iletişimde geçişkenlik (transformational) adı verilmektedir (Adler ve Rodman, 2006). Ancak bu ayrımlar üzerinde ayrıntılı olarak durmadan önce iletişimin bütün işleyiş biçimleri için geçerli olan öğeler:

İletişimin işleyişinde etkili olan öğeleri temel oluşturucu öğeler, iletişime yardımcı olan yan öğeler ve aracı öğeler olarak üç grupta ele almak doğru olur. Gönderici, mesaj, alıcı, kanal, geri besleme, kodlama, kod açıklama gibi öğeler iletişimin olmazsa olmazlarıdır. Bu yedi öge birbirini gerektiren, biri olmazsa diğerinin varlığının mümkün olmadığı, biri bile olmazsa iletişimin olanaksız olduğu temel öğelerdir. Bu nedenle bunlara iletişimin temel oluşturucu öğeleri adını veriyoruz. İletişim ister bir süreç olarak isterse de bir etkileşim ortamı, ilişki alanı olarak görülsün bu yedi öge, iletişimin olmazsa olmazlarıdır. Diğer öğeler ise iletişimsel işleyişin olmazsa olmazları olmasalar bile, tüm iletişimsel süreç ve ortamlarda çoğunlukla yer alır ve işleyişte etkili olurlar (Güngör, 2013).

2.5. İletişimin Temel Oluşturucu Öğeleri

2.5.1. Gönderici (Kaynak): Algılama, seçme, düşünme ve yorumlama süreçlerinde ürettiği anlamlı iletileri simgeler kullanarak gönderen kişi veya kişilerdir (Zıllıoğlu, 2010).

İletişimde merkezi önemdeki öge göndericidir. Gönderici, duruma göre kaynak olarak da adlandırılır. Gönderici ile kaynak, aralarında küçük birtakım farklılıklar bulunmakla birlikte genelde birbirlerinin yerine kullanılırlar. Ama burada gönderici ile kaynak arasındaki genelde görmezden gelinen bu farkı göz

ardı etmemeye özen göstereceğiz. Nitekim kişilerarası ve grup iletişimi gibi iletişimin daha mikro düzeylerinde gönderici ve kaynak çoğu zamanlar aynı kişiler olsa bile iletişimin kitlesel, uluslararası, küresel gibi makro düzeylerinde kaynak ve gönderici arasındaki farklılık açıklık kazanır. Dolayısıyla da kaynak ve gönderici arasında her zaman kesin bir ayırım yapılamayacağı düşüncesinden hareketle burada da kaynak ve göndericiyi birlikte, gönderici adlandırmasıyla ele almayı yeterli görmekteyiz (Güngör, 2013). Bir spikerin dergi için röportaj yapması veya hastasını iyileştirmeye çalışan bir cerrahı da kaynak bakımından örnek olarak verebiliriz (Tutar ve Yılmaz, 2008).

2.5.2. Kodlama-Kodaçımllama: Kodlama, kısaca gönderilecek iletinin hazırlanması, inanç, duygu, düşünce veya davranışın iletmeye uygun hale getirilmesidir. Kodlama imgelerin anlama dönüştürülmesidir (Tutar ve Yılmaz, 2008). Kodaçımllama ise kodlanarak gelen mesajın içeriğini yeniden elde etmek için yapılan çözümlenme sürecidir (Çağlar ve Kılıç, 2011).

Kod açma, gönderilen mesajın yorumlanarak anlamlı bir şekilde algılanma sürecine denilmektedir. Mesajlar kod açma yoluyla, kâğıt üzerindeki anlamsız semboller ve birtakım ses ve görüntü sinyalleri olmaktan çıkarak anlam kazanmaktadır. Kodlama, kaynak, kod açma ise alıcı tarafından gerçekleştirilmektedir (Akgöz ve Sezgin, 2009).

Gönderici tarafından gönderilen iletinin alıcı tarafından algılanabilmesi için ortak işaretlerin kullanılması gerekir. İletişimde buna kodlama denir. Gönderici iletiyi, bir işaret sistemini kullanarak işaretler halinde sunar, yani kodlama yapar. Alıcı ise gönderilen iletiyi algılayabilmek o işaretleri deşifre eder, yani kod açımllama yapar. Dolayısıyla da kodlama ve Kodaçımllama ikilisi de iletişimin olmazsa olmaz oluşturuçu öğelerindendir (Enzensberger, 1978).

2.5.3. İleti (Mesaj): Verici ve alıcı arasında aktarılan bir ileti olması gerekir. İletişim olgusunun varlığı bu iletinin aktarılmasıdır. Aktarılabacak, iletecek bir şey olmadığında iletişim olgusu da gerçekleşemez. Bu mesajın içerisinde yalın, tek bir ileti olabileceği gibi sayıca çok ya da karmaşık yapıda iletiler de olabilir (Aziz, 2012). İşaret; söz, beden dili, ses denilebileceği gibi, kitap, gazete, dergi, vb. malzemelerde olabilir (Tutar ve Yılmaz, 2008).

İletişimin özünde çevremiz üzerinde etkili olabilme amacımız olması nedeniyle farklı hedeflere varmaya çalışırız. İletişimin bu hedeflere ulaşmada etkili olabilmesi, mesajların üretilişindeki, paylaşılışındaki ve alınışındaki başarı oranı ile alakalıdır. İleti, bir şeyi paylaşmayı, iletmeyi isteyen kaynağın ürettiği sözel/görsel/görsel-işitsel fiziksel bir üründür (Zıllıoğlu, 2010).

İletişim sürecinde mesajların; açık, anlaşılır ve doğru kodlanmış olmaları gerekmektedir. İletişim sürecinde paylaşılan ileti, öncelikle fiziksel olarak var olmalı sonra kodlama yoluyla paylaşılan bir biçime bürünebilmelidir. Alıcı ise bu biçimlenmiş içeriğe bir anlam yükleyebilmeli denilmektedir (Hoşgör, 2014).

2.5.4. Kanal: İletişimdeki olmazsa olmaz öğelerden biri de kanaldır. İletişimsel işleyişte kanal gönderici ve alıcı arasında ileti akışını sağlama yolu ya da biçimi olarak tanımlanabilir. Kanal, dolaylı ve doğrudan olma durumuna, kapsamına göre değişir. Örneğin, kişilerarası iletişimde kanal; telefon, telgraf, mektup vb. olabilir. Kitlesele iletişimde ise radyo, televizyon, gazete, internet gibi araçlar kanal işlevi görürler. Bazen bir başka kişi, iki veya daha çok sayıdaki kişi arasında iletişimin kurulmasında kanal görevi görebilir. Modern iletişim araçlarının kullanıma girmesinden önceki dönemlerde uzak yerlerdeki insanlar arasında haber akışını sağlayan ulaklar (haberci) kanal görevi görmekteydi. Eski çağlarda haber iletiminde kullanılan güvercinleri de buna örnek olarak verebiliriz (Fiske, 1996).

Kanal, her zaman bireyin kendisi ile iletişimde kullanılmadığı için, burada zorunlu bir unsur olarak gösterilmemiştir. Örneğin; havadaki ses dalgası, telefon, telgraf telleri ve bunların üzerindeki iletişimler, iletişimin kanallarıdır (Tutar ve Yılmaz, 2008).

İletinin aktarılmasında izlenecek yol, yöntem ya da kanal, araçtır. Bu kanalın niteliği ise iletişimin türünü belirler. Söz gelişi, mesaj aktarımında kullanılan araç, radyo ve televizyon ise mesajın niteliği ve niceliği de değişir. Kuşkusuz buna bağlı olarak hedef (alıcı) de farklılık görecektir (Aziz, 2012).

2.5.5. Araç: İletişimsel işleyişte olmazsa olmaz öğelerden biri de araçtır. Araç ve kanal çoğu zaman birbiri yerine kullanılır, çoğu zaman da karıştırılır. Araç ve kanal arasında her zaman kesin sınırlar koymak elbette mümkün değildir.

Özellikle kitle iletişim araçlarıyla aracılanan kitle iletişiminde çoğu zaman kanal ve araç aynı iletişim aygıtı tarafından üstlenildiği görülmektedir. Kanal ve araç arasındaki belki de en önemli farklılık iletiyi oluşturmak ve taşımak açısından kendisini gösterir. Örneğin, telefon iletiyi taşır. Telefonun her iki ucundaki kişilerin konuşmalarını birbirlerine ulaştırmada taşıma işlevi gören bir araçtır. Oysa telefon aracılığıyla gerçekleşen iletişimin asıl aracı sözdür (Güngör, 2013).

İletişim araçlarını “temel” ya da “doğal” olanlar ve “ikincil” ya da “yapay” olanlar diye sınıflandırabiliriz. İnsan sesi, yüzü, vücut hareketleri her zaman her toplumda insanların kullandıkları doğal araçlardır. Yapay araçlar ise zamana ve kültüre var olan ya da olmayan araçlardır. Tam tam ve telefon, kaya resimleri ve yazı, çentik, düğüm ve sayılar, radyo ve televizyon bireyin kültürüne, teknolojik donanımına, görsel iletişimde faydalandığı tekil ya da çoğul kanallı değişik ikincil araçlara örnek oluştururlar (Zıllıoğlu, 2010).

2.5.6. Alıcı: Her iletişim olgusunda göndericinin (kaynağın) iletinin (mesajın) hedefi olarak seçtiği bir “alıcı” taraf vardır. Alıcı tek bir birey olabileceği gibi, küme, grup, topluluk ya da kurum ve kuruluşlarda olabilir. Hedef olmaksızın iletişimden konuşmak mümkün değildir. Çünkü kaynağın gönderdiği iletinin hedefe bilgi paylaşımı ve hedefin kişide davranış değişikliğini yapmak gibi bir amaç doğrultusundadır (Aziz, 2012).

Alıcı veya hedef, iletişimin zorunlu unsurudur. İnsanın kendisiyle kurduğu iletişimde kaynak ve hedef, eş zamanlı olarak kendisidir. Hedef; birey veya toplum olabileceği gibi, bireyin kendisi de olabilir (Tutar ve Yılmaz, 2008).

İletişimin temel oluşturucu öğelerinden biri de alıcıdır. Göndericinin hedefi konumunda ki alıcı iletişim sürecinin görünüşteki nesnesi olarak da tanımlanabilir. Aslında iletişimsel ilişkiyi yönlendiren temel amaç göndericinin, alıcı veya hedef üzerinde kendi çıkarları doğrultusunda oluşturmak istediği etkidir. Dolayısıyla da iletişimin nesnesi konumundaki alıcı da öznesi konumundaki göndericiyle eşit öneme sahiptir. Alıcının özellikleri, ortamsal koşulları, talepleri, beklentileri ve en önemlisi de gereksinimleri iletişim sürecinin beklenen sonucu vermesi açısından önemlidir. Gönderici bu nedenle de hedef olarak belirlediği kişi, grup veya toplumsal kesimin bilişsel, duyuşsal, ruhsal,

sosyokültürel, sosyoekonomik vb. özellikleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmak zorundadır (Güngör, 2013).

Başka bir tanımda, kaynak tarafından gönderilen mesajları biyolojik ve psiko-sosyal yönden yorumlayan ve bu mesajlara sözlü ya da sözsüz karşılık veren kişi ya da gruplara alıcı denilmektedir (Tabak, 2006).

2.5.7. Geri Besleme (Feedback): Kaynaktan gelen iletilerin, alıcı tarafından alınıp alınmadığı, alınan iletinin anlaşılabilirliğini bilmenin yolu, alıcıdan kaynağa giden tepkilerdir. İletişimin etkinliğini belirleyen alıcıdan kaynağa giden tepkilere geri besleme veya dönüt adı da verilmektedir (Çetinkaya, 2012).

İletişim olgusunun varlığı, geribildirim (feedback) ögesinin bulunması ile tam oluşur. Bu sebeple beş ögenin ilk dördü (verici, alıcı, ileti ve kanal) bir iletişimin oluşması için olmazsa olmaz öğeler iken, beşinci öge geri bildirim ise başarılı iletişim için gereken öğedir. Geribildirim, iletişimde bulunan kişinin diğerleri ile olan ilişkisini düzenler (Aziz, 2012).

Geri besleme de iletişimin temel oluşturucu öğelerinden biridir. Alıcının, kendisine gönderilen iletiyi algılaması sonucunda geliştirdiği tepkiyi göndericiye bir biçimde iletmesi edimine geri besleme denilmektedir. Geri besleme iletinin alınmasının hemen ardından gerçekleşebilir ya da aradan bir zaman geçtikten sonra ortaya çıkabilir. Alıcı, aldığı, daha doğrusu algıladığı her iletiye ilişkin olarak belli bir tepki geliştirir. Bu, duruma göre (iletinin içeriği, alıcının gereksinimleri, göndericinin beklentileri, iletişimin ortamsal koşulları vb.) göndericinin beklentilerine uygun bir tepki olabilir ya da olmayabilir. Ama her durumda alıcı tepkisini bir biçimde göndericiye yansıtır. Bu yansıtma bazen iletinin alınmasının hemen sonrasında bazen de aradan belli bir zaman geçtikten sonra gerçekleşebilir (Güngör, 2013).

Geri beslemenin olumlu veya olumsuz olması göndericinin iletiyi kodlayabilme becerisi, mesajın iletilmesini sağlayan kanallar, filtreler ve toplum gibi sebepler etkilidir. Haberleşme durumunun etkinliğini arttırmada, Haberleşme durumunun doğru ve devamlı olmasında, önemli bir isteklendirme ve ödül aracı olarak ve takım çalışması sağlamada çok işe yarayan iletişim ögesidir denilebilir (Koçel, 1999).

2.6. İletişim Çeşitleri Ve Modelleri

İletişim olgusu; sözlü, yazılı ve teknik formatlardan birine veya hepsine uygun bir şablonla gerçekleştirilebilir. İnsanlar duygularını, bilgilerini ve görgülerini bu üç iletişim biçiminden birini kullanarak ifade edebilirler. Bunların sırasıyla ve detayları ile açıklanmasında, konunun iyi anlaşılması açısından yarar vardır (Çağlar ve Kılıç, 2011).

2.6.1. Sözlü İletişim

İnsanlar arası iletişimde sözlü iletişimin önemli bir yeri vardır. Bu iletişim türünde en etkili araç ise dildir (Gürüz ve Yaylacı, 2004).

Dil çok sayıda işaret ve sembollerden oluşur. Bu ortak işaret ve semboller dille aktarılmak istenen anlam ve mesajların etkili bir şekilde ve karşılıklı olarak anlaşılmasına temel teşkil eder. Kişilerin kendi aralarında ortak bir anlayışa ulaşmaları; olayları, değerleri, kavramları, duyguları ve hatta nesnelere herkesin aynı anlamda kavrayacakları şekilde sembolleştirmelerine bağlıdır. Toplumu meydana getiren fertler, soyutlama yoluyla her değeri, bilgiyi, duyguyu, fikri, olay ve nesneyi kelime ya da terim şeklinde sembolleştirir ve bunlardan oluşan dili nesilden nesile aktarırlar (Eroğlu, 1998).

Sözlü iletişime konuşma dili de diyebiliriz. Sözlü iletişim; yüz yüze görüşmeler, toplantılardaki konuşmalar, sözlü brifingler, halka hitaplar, sözlü sunumlar, telefonla yapılan konuşmalar, eğitim kursları, konferanslar, resmi konuşmalar, kurmay toplantıları, komiteler veya uyum programları gibi değişik formatlarda gerçekleştirilebilir (Tutar, 2003). İnsanlar arasında özellikle sosyal ve örgütsel ortamlarda en yoğun gerçekleşen ve en yaygın olan iletişim biçimi sözlü iletişimdir. Bu iletişim biçimi, bireylerin aynı yer ve zamanı paylaştığı ve teknolojik olarak aracılanmamış bir biçimde gerçekleşir (Erdoğan, 2005).

Sözlü iletişimin birçok faydası vardır. Bunları; gönderilen mesajın anlaşılır derecesinin fazla olması, sorulara anında yanıt verilebilmesi, anlaşılmayan konular için gereken zaman ayrılması ve eş zamanlı geri bildirimde bulunabilmesi gibi şeylerle ifade etmek mümkündür. Sözlü iletişimin bu ifade edilen avantajlarına karşın; sözlü araçların tartışmalarda belgelenememesi, fazla konuşma ve görüşmelerle işlerin geri kalması ve farklı basamaklardan geçtikçe

sözlü iletişimin hedefini ve özünü kaybetmesi gibi sakıncaları da vardır (Sabuncuoğlu ve Tüz, 1998).

Söz konusu sakıncalarına rağmen en etkili iletişim biçimi sözlü ve yüz yüze olanıdır. Çünkü; alıcının duymakla kalmayıp, göndericinin (konuşanın) duygu ve niyetini açıklayan el ve yüz hareketlerini de görebilmesi önemlidir. Böylece, anlaşılmayan hususları sorarak kısa süre içerisinde geri bildirim de sağlanabilir (Can, 1999).

2.6.1.1. Sözlü İletişim Araçları

Bu tür araçlar, iletişimin daha süratli ve daha etkin şekilde gerçekleşmesine fayda sağlar. Yani iletişimin amaca daha kolay ulaşmasına vesile olur. Bu araçlardan en yaygın olanı ya da en çok kullanılanı konferans, seminer, görüşme ve toplantılardır (Sabuncuoğlu ve Tüz, 1998).

2.6.1.1.1. Konferans ve Seminerler

Bunlar herhangi bir konuda iş görenlere veya dinleyicilere bilgi vermek ve onları aydınlatmak amacıyla gerçekleştirilen sözlü bilgi aktarma araçlarıdır (Çağlar ve Kılıç, 2011).

2.6.1.1.2. Görüşme ve Toplantılar

Sözlü iletişim araçları içinde en yaygın ve etkili olanları görüşme ve toplantılardır. Görüşme, en az iki kişinin karşılıklı konuşup ve birbirlerine soru sorma durumu olarak tanımlanabilir. Toplantılar ise görüşmenin daha geniş katılımlı modelidir (Çağlar ve Kılıç, 2011).

2.7. Sözlü Olmayan İletişim

Sözlü olmayan iletişim vücut iletişimi (non-verbal communication), sözlü iletişimi desteklemek amacı ile kullanılır. Kısaca; baş, yüz, el-kol, gövde, bacak ve ayakların hareketleri ve duruşudur. Daha geniş açıklayacak olursak; iletişimde bulunanların tüm vücut hareketleri, duruşu, kıyafeti, saç, takısı, makyajı gibi çeşitli özelliklerini kapsar. Bunların hepsi “vücut iletişimi” (body language) olarak tanımlanır (Aziz, 2012).

Sözsüz iletişim, iletişimin en önemli çeşitlerinden biridir. İletişimin birincil aracı dildir; ama iletinin gönderilmesinde ve alınmasında, iletişime fayda sağlayan başka kavramlar da bulunmaktadır. Sözsüz iletişim yoluyla; kıyafetler, ortam, sözcüklerin vurgulanış biçimi, göz hareketleri ve göz teması mesaj iletimine katkı sağlar. Bu durum, iletişimin hep kelimelerle kurulmadığını göstermektedir. İletişim uzmanı Duncan sözsüz iletişimi kendi içerisinde aşağıdaki gibi sınıflandırmaktadır (Tutar ve Yılmaz, 2008) :

Vücut Hareketleri: Vücudun duruşu ve hareketleri, el işaretleri, yüz ifadeleri, göz hareketleri,

Dil ötesi: Vokalizasyon ve sesin niteliği,

Mesafe: Kişinin başkalarına olan fiziksel yakınlığı, sosyal, resmi ve kişisel alanını kullanım tarzı,

Koku: Kullanılan kokular ve kokuların taşıdığı mesaj,

Dokunma: Dokunma veya bedensel temas, mesaj iletmenin etkin yollarından biridir.

Elbise ve Aksesuar: Bunlar mesaj iletme aracıdır. Elbise kişinin bedenini örten ve kişiliğini ortaya çıkaran bir mesaj aracıdır.

2.8. Yazılı İletişim

Yazılı iletişim, bireyin zaman ve ortamdaki iletişim sınırlarını artırmada en etkili olan ilk iletişim çeşididir. Uzaktan haberleşmede, bilgi ve deneyimleri yükseltmede sözlü iletişime göre daha güvenilir bir yol olan yazılı iletişimin geçmişi mağara resimlerindedir (Zıllıoğlu, 2010).

Organizasyonel yapılarda en sık başvurulan iletişim biçimi yazılı iletişimdir. Yazılı iletişim yazılı iletişim araçlarından yararlanılarak gerçekleştirilir (Sabuncuoğlu ve Tüz, 1998). Resmi yazı, iş mektupları, başvuru formları, dilekçeler, faaliyet raporları, genelgeler ve sözleşme metinleri önemli yazılı iletişim araçlarıdır (Tutar, 2003).

Yazının bulunuşu ve kullanılması sonucu insan iletişimine yeni bir boyut daha gelmiş oldu. Yazı, sözlü iletişimin kayıtlara geçen hali olarak da düşünülebilir. O halde yazının bulunması sözlü iletişimin daha da güçlenmesine, devamlılığına, zamansal ve uzamsal olarak yaygınlaşmasına, evrenselleşmesine katkı sağlamıştır (Güngör, 2013).

2.8.1. Resmi Yazılar

Yazılı iletişim araçlarından resmi yazı; hem işletmelerde çalışan kişilerin hem de farklı departmanların işletme amacı doğrultusunda davranmalarının sağlanması ve bununla ilgili emir ve talimatların aktarılması noktasında önemli bir iletişim aracıdır (Çağlar ve Kılıç, 2011).

2.8.2. İş Mektupları

İş mektupları resmi ve özel kuruluşlar arasında ya da kurumlarla kişiler arasında iletişimi sağlamak amacıyla gönderilen mektuplardır. Dilekçeler, resmi ve özel kuruluşlara yazılan mektuplar, ticari mektuplar, telgraf ve ilanlar bu tür mektuplar içerisinde değerlendirilebilirler (Tutar, 2003).

2.8.3. Dilekçeler

Dilekçeler adından anlaşılacağı üzere bir isteğin iletilmesini sağlayan resmi formatlı iletişim araçlarıdır (Çağlar ve Kılıç, 2011).

2.8.4. Broşür ve El Kitapları

Broşürler az sayfalı, genellikle dergi formatında uygun olarak hazırlanmış bilgi içeren yayınlardır. El kitapları ise broşürlere göre daha çok sayfalı resimden çok yazıya ağırlık veren iletişim araçlarıdır. Bunlar genellikle bazı konuların anlatılması ve açıklanması amacıyla hazırlanmışlardır. Heran el altında bulundurulabilme özelliğine sahip oldukları için kullanışlı bir iletişim aracı olarak kabul edilebilirler (Asna, 1974).

2.8.5. Afiş, İlan Tahtası ve Bültenler

Afişler; slogan, çizgi ve resimlerle bazı faaliyetleri izleyiciye anlatmaya çalışan ve onları belli konular hakkında daha hassas hale getirmek isteyen özlü çalışmalardır (Sabuncuoğlu ve Tüz, 1998).

2.8.6. Yazılı Raporlar

Örgütte üst yöneticiler, astlarına belirli konularda çalışma ve araştırma yapma, bunun sonucunda elde edilen bilgileri yazıya döküp rapor şekline getirme arzusunda bulunabilmektedirler. Bu ve buna benzer gerekçelerden dolayı hazırlanan yazılı belgelerdir (Çağlar ve Kılıç, 2011).

2.8.7. Formlar

Formlar değişik konularda bilgi edinmek amacıyla belli şablonlara göre düzenlenen sistematik bilgi aktarma belgeleridir. Formlar bilgi iletmede sürekli tekrarlanan işleri kolaylaştırmak amacıyla düzenlenirler. Bu yüzden formları; bir takım bilgileri toplamak, kaydetmek, gruplandırmak ve transfer etmek amacıyla hazırlanan, üzerinde soruların ve bunların cevaplandırılması ile ilgili bazı kayıt, değerlendirme ya da işlemlerin yapılabilmesi için boşlukların bırakıldığı yazılı belgeler olarak tanımlamak mümkündür (Ar, 1999).

2.9. Görsel İletişim

Bir kısım mesajlar yalnızca göze seslenir. Öncelikle görsel iletişim yolu ile gelen mesajların algılanmasında doğrudan görsellik vardır. Birey bu tür mesajları görerek gözü ile algılar. Bu görsel mesajlar yazı, fotoğraf olarak gazete, dergi, kitap, afiş gibi basılı iletişim araçları olabileceği gibi hareketli görüntü olarak nitelenen video ve televizyon programları ile sinema filmleri de olabilir (Aziz, 2012).

Görsel iletişim; doğrudan göze, görsel algıya hitap eden iletişim türüdür. İlkel devirlerdeki mağara resimlerinden, ateş ve dumanla aracılanan iletişim biçimlerinden günümüzün sinema, televizyon ve internet teknolojisine kadar uzanan ve çok yönlü durumu olan iletişim çeşididir (Güngör, 2013).

2.10. İletişim Becerileri

İletişim becerisi, kişilerarası düşünce ve duygu alışverişinde iletilerin düzgün şekilde algılanmasıdır (Ersanlı ve Balcı, 1998). Başka bir tanımda, iletişim becerileri, çok fazla beceri için önem oluşturmakta, sözel olan ve sözel olmayan iletilere duyarlılık, etkili olarak dinleme ve etkili olarak tepki verme şeklinde tanımlanabilmektedir (Korkut, 2011).

Etkili iletişim becerileri, karşılıklı konuşmada cevap verme ve verilen cevap konuşmacının duygu ve düşüncelerini anlatabilme, açık sorular sorma, sözel olmayan ipuçlarının kodlarını çözme, dinlemeyi isteme, göz teması kurma vb. durumlardır diyebiliriz (Ceyhan, 2006). Etkili iletişim becerileri, bütün

insanların ilişkilerinde ve her türlü meslek alanında işleri kolaylaştırmaya yardımcı olmaktadır (Korkut, 2005).

İletişim becerilerini bir bütün olarak düşünebileceğimiz gibi değişik taraflarıyla da ele alabilir ve ilişkisel olarak iletişim becerilerinin alt boyutlarına göre değişik sınıflamalar yapılabilmektedir. Bu sınıflamalardan biri sözlü veya sözsüz olması temelinde iletişim becerilerini ikiye ayırır. Sözlü iletişim becerileri, dil ve dil ötesi iletişimin etkili bir biçimde kullanılmasıyla ilgili becerilerdir. Dile ilişkin iletişim becerisi; sözcük zenginliği, iyi tümce oluşturma, uyumlu söz dizimi ve düzgün kelimelerin seçilmesi gibi konuları kapsamaktadır (Gürgen, 1997).

2.11. İletişim Becerileri ve Spor

Spor, genel olarak toplumumuza baktığımızda bireyleri ve devletleri birbirine yaklaştıran ve birbirleriyle dostluklar oluşmasında bir yardımcı görevini üstlenmiştir. Yunanistan'da yapılan Olimpiyat Oyunları esnasında savaşların kesilmesi buna bir örnektir diyebiliriz. Buda gösteriyor ki sporun katkısıyla geçmişten günümüze kadar insanların birbirleriyle etkili iletişim sağlamalarını ve birbirleriyle daha çabuk ve daha sıcakkanlı bir şekilde kaynaştıklarının göstergesidir (Başaran, 1998).

Spor yaparak elde edilebileceğimiz vücutsal farkındalık, kişinin vücut dilini bilinçli şekilde kullanmasında da etkilidir denilebilir. Küçük yaşlardan itibaren egzersiz yapmayı alışkanlık haline getirmek, etkili iletişimde önemi yadırganmayacak ve dikkate alınması gereken sözsüz mesajlardandır (Korkut, 2011). Çünkü spor yapan kişilerin spor yapmayanlara göre iletişim kurma isteğinin daha fazla olduğu bilinmektedir (Özerkan, 2004).

İletişim becerileri spor alanı içinde, sporcu performansında elde edilecek değerler yönünden araştırılması gerekli bir olgudur. Etkili iletişim becerilerinin kullanımı, hem sporcu performansını hem de takım performansını arttıran önemli bir etkidir (Abakay ve Kuru, 2013).

İletişim sürecinde, vücut olarak bazı dokunuşlarla iletişim bilgisi alıcıya aktarılmakta ve anlamlandırılmaktadır (Akoğuz, 2000). Spor esnasında en belirgin etken fiziksel temastır. Güzel bir hareketten sonra tokalaşma, faule maruz kalan bir sporcuyla rakibinin yerden kaldırması, faul yaptığı için rakibinden özür

dilemeyi onun sırtını okşayarak söylemesi ve benzeri fiziksel temaslar, olumlu takdirler alabildiği gibi her türlü tepkiyi karşısındaki kişiye fiziksel saldırılarla ve kaba kuvvete başvurarak gösteren birinin de olumsuz takdir alması olağandır (Kılıcıgil ve ark. 2009).

Bu bilgilerden yola çıkacak olursak hareket, oyun ve sporun insan ilişkilerini kolaylaştırıcı iletişim becerileri edinmesinde etkili olduğu düşünülebilir. Çünkü beden eğitimi, spor aktiviteleri ve oyunlar yoluyla kazanılan psikolojik ve sosyal alandaki zindelik ve rahatlık kişinin daha doğru sözcükler kurmasına yardımcı olacaktır. Spora devam eden birey gün geçtikçe sporun iletişime yardımcı olması sebebiyle iletişim yeteneğini geliştirecektir (Çamlıyer, 1997).

2.12. Atılganlık Kavramı

Bazı toplumlarda olduğu gibi Türk toplumunda da iletişim becerileri yetersiz kişiler bulunmaktadır. İnsanların bir kısmı çok fazla çekingen, bir kısmı ise fazlaca saldırgandır. Çekingenlik ve saldırganlık özelliklerinin tam ortasında ise sağlıklı iletişimi belirten, atılganlık iletişim özelliği bulunmaktadır. Atılgan kişilik özelliği ise “diğer insanları aşağılamadan, onların haklarını çiğnemenen kendi haklarını koruyabilme durumu olarak geliştirilen bir tür bireyler arası ilişkiler biçimi” olarak adlandırılır (Voltan, 1980).

Atılganlık; güvenli girişkenlik, kendine güvenen ve rahat davranışlar sergileyebilen bir kişilik özelliğidir. Bireyin haklarını korumada, düşüncelerini, duygularını ve inançlarını doğrudan, dürüst, düzgün bir şekilde başkalarının haklarını gözeterek ortaya koyma biçimidir. Atılgan bir birey etkin bir şekilde dinler, tartışır ve başkalarıyla uyum içinde olma isteği uyandırır (Martin ve ark. 2006; Eklund ve Crawford, 1994). Buna ek olarak; atılgan kişiliğin özellikleri araştırıldığında başkalarından bağımsız olarak iş yapabildiği, içlerinden geldiği gibi hareket ettikleri, iyimser ve yumuşak oldukları, hayattan ve mücadele etmekten zevk aldıkları; diğer insanlara ve kendilerine cesaret verebildikleri görülmektedir (Humpreys, 1998).

2.13. Atılğanlığın Tanımı

Atılğanlık hakkında birçok tanım yapılmıştır. Bu konuda Alberti ve Emmons şunu söylemişlerdir; atılğanlığın ölçülmesindeki en büyük sorun onun tanımlanması güç bir kavram olmasıdır. İnsana ait herhangi bir özelliğe parmak basarak “işte atılğanlık budur” diyemeyiz. Bu karmaşık olgu hem ilgili insanlara, hem de onların içinde buldukları durumlara bağılı olarak değışkenlik gösterir (Alberti ve Emmons, 2002).

Genel olarak atılğanlık; uygun bir çerçeve içinde anlaşılır, lafı doğrudan söyleyebilen ve dürüst bir iletişim kurma şeklidir. Bireyin yaşamsal konumunu kuvvetlendirme ve diğere insanlar üzerinde daha etkileyici olmasını sağlama gibi konularda görevler üstlenmiştir. Bireyin kendine duyduğu güvenini artıran diğere kişilere karşı saygılı olmasına yardımcı olan ve toplum içinde dürüst ilişkiler kurma imkânını arttıran sosyal iletişim becerilerinden biridir (Güçray, 2001 ve Harris, 1998). Alberti ve Emmons (1970) atılğan kişiyi, diğere kişilerle gerçekten ilgilenen ve kendi haklarını da iyi bilen kişi olarak tanımlamıştır. Başka bir tanım ise atılğanlık kavramını, kişinin olumlu ve olumsuz duygu, düşünce ve arzularını diğere kişilerinde haklarını çiğnemen ve bu konuda suçluluk hissetmeden anlatabilmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Gacar ve Coşkuner, 2010).

Atılğan davranışın özelliklerine gelecek olursak; hayır diyebilme becerisi, isteyebilme, olumlu ve olumsuz duyguları anlatabilme, bir davranışı başlatabilme, devam ettirebilme ve sona erdirebilme yeteneğı olarak sıralayabiliriz (Lazarus, 1973). Ayrıca Atılğanlık kavramı bireyin kendini ifade edebilme becerisi olarak da tanımlanabilir. İnsanlar kendilerini anlatabildikleri düzeyde çevresiyle başarılı iletişim kurabilirler. Bu bakımdan bireylerin atılğan davranış becerilerini kazanmaları onların kişilerarası iletişimini olumlu yönde etkilemektedir (Deniz, 1997).

2.14. Atılğanlık ve Temel Davranış Biçimleri

Kişilerin yaşadığı toplumla, fizyolojisiyle ve duygusal özellikleri ile bir bütündür. Kişilerin gerek bedensel, gerek toplumsal olarak sağlıklı olarak nitelendirilebilecek davranış durumlarını sergileyebilmesi için, kişiler arası iletişim ve etkileşimde çeşitli şartlara gereksinim duyarlar. Bireylerin duygu ve

düşüncelerini anlatırken üç önemli davranışta bulduklarından söz edilebilir. Bu davranış biçimlerini inceleyecek olursak bir tarafta çekingenlik (nonassertiveness), diğer tarafta saldırganlık (aggressiveness) ve ortada atılganlık (assertiveness) olarak söylenebilir (İnceoğlu ve Aytar, 1987).

Atılgan iletişim biçimini doğal olarak sergileyen insanlar, iletişimin özellikle kişilerarası iletişim boyutunda diğer insanlarla kolaylıkla ilişki kurabilen, ikna edici, yardımsever, olumlu vb. olumlu davranışlar olarak nitelendirilebilirler. Ayrıca böyle insanlar gösterişi seven ve atılgan olmayan kişiler arasındaki dengeyi sağlayan, doğru karar verme becerisini geliştirmiş kişilerdir (Ker-Dinçer, 2005).

2.14.1. Atılgan Davranış

Atılgan Davranış, bireyin kendi haklarını ve diğer bireylerin haklarını kabul etmesidir (Alberti ve Emmons, 1970). Atılgan davranış biçimi; insan ilişkilerinde adaleti isteyen ve gerekli olmayan korkulardan sıyrılmış bir biçimde, kendi çıkarlarımızı göz önünde bulundurarak, savunmacı bir yapıda, duygularımızı dürüst ve özgürce söyleyebilmemizi mümkün kılar (Jakubowski ve Spector, 1973).

Alberti ve Emmons, atılgan davranışlar hakkında on önemli özelliği şöyle sıralamıştır;

- 1.Kendilerini ifadeye dayalıdır,
- 2.Başkalarının haklarına saygı göstermektir,
- 3.Dürüstlüktür,
- 4.Doğru ve kesindir,
- 5.Bir ilişkide ilgili, her iki tarafın eşitliğine ve yararına güdümlüdür,
- 6.Duyguların, hakların, gerçeklerin, görüşlerin, ricaların ve sınırların söze dökülmesidir,
- 7.İletilmek istenen mesaj için göz teması, ses, vücut duruşu, yüz

ifadesi, el ve vücut hareketleri, mesafe, zamanlama, akıcılık, dinlenme gibi dil dışı öğelerden faydalanılmaktadır.

8.Evrensel değil duruma ve kişiye uygundur,

9.Toplumsal sorumluluk üstlenmektir,

10.İnsanın doğasında yoktur, öğrenilir (Şahin, 2001).

2.14.2. Saldırgan Davranış

Kişilerin haklarını korumada, düşüncelerini genellikle dürüst olmayan, uygunsuz ve diğer kişilerin haklarını hiçe sayarak söyleme biçimidir. Başkaları tarafından değerli görüldükleri halde, bu insanların haklarını çiğneyerek ve onların yerine karar vererek bu insanlara olumsuz etkiler bırakırlar. Saldırganlığın hedefi; baskınlık, kazanma ve diğer kişileri kaybetmeye zorlamadır. Kazanma, diğer kişileri aşağılama, küçük düşürme, alçaltma ve onlara hâkim olma ile garantilenmiştir (Lange, 1976).

Saldırganlık; bireylerin birbirine ya da bir şeye zarar vermek amacıyla yapılmış davranışlardır (Ker-Dinçer, 2005).

Başka bir tanımda, kişinin kendisini korumak için başkalarının haklarına zarar verecek şekilde davranmasıdır. Saldırgan davranışlar genelde cezalandırıcı, düşmanca, suçlayıcı ve aşırı talep kârdır (Rugancı, 2007).

Bir davranışın saldırgan mı değil mi? Sorusunun yanıtını verebilmek için davranışın ne niyetle yapıldığını bilmek gerekir. Böyle yapılan davranış zarar verme niyetinde ise saldırganlık içermekte, böyle bir niyeti yoksa saldırgan olarak görülmemektedir (Özcan, 2006).

Saldırgan davranışta olan kimseler, başkaları tarafından önemsenmelerine rağmen bu kişilere zarar vermekten kaçınmaz ve bu kişilerin haklarını hiçe sayarak yaşamaktadırlar (Terakya, 1998).

2.14.3. Çekingen Davranış

Çekingen davranış, kişinin kendi duygularını, düşüncelerini inkâr etmesi, kendi haklarına önem vermemesi veya başkalarının kendi haklarını ihlal etmesine izin vermesidir. Çekingen bireyler, genellikle kendi görüşlerini veya düşüncelerini

ifade için isteksizdirler (Tanış, 1993a; Ayaz, 2002; Bal, 2003; Timuçin, 2005; Tuna, 2006). Onaylamadıkları bir durumla karşılaştıklarında, yatıştırıcı rol oynayıp, yaşanan sorunda kendi sorumluluklarını anlamak istemezler. Diğer kişilerin sorunu çözmelerini bekler ve çatışmaktan kaçınırlar (Üstün, 1995; Phelps ve Austin 1997; Rugancı, 2001; Ayaz, 2002).

Başkalarının kendilerinden daha iyi bilmeleri zorunluymuş gibi hissederler. Söyleyeceklerini unuturlar. Özür dileyici biçimde konuşurlar. Gerçekten ne demek istediklerini söylemezler. Birçok özür dileyici kelimeler kullanırlar. İnsanların onlara söylemeden ne istediklerini anlayacaklarını umarlar (Tanış, 1993b).

2.14.4. Dolaylı Davranış

Birçok araştırmacı, insan davranışlarını çekingenlik, saldırganlık ve atılganlık olmak üzere üç temel davranış biçiminin olduğunu savunurken, bazı profesyoneller "dolaylı saldırganlık veya manipulatif olarak dördüncü bir davranış biçiminin olduğunu savunmuşlardır. Bu araştırmacılar saldırgan davranışların çoğunun edilgen davranışlardan olduğunu ve saldırgan davranışta olan kişilerle yüz yüze gelmekten kaçındığını söylerler. Bu davranışa sahip olan kişilerin özellikleri ise güler yüzlü ve dostça yaklaştıktan sonra arkadan vurmak olduğunu belirtirler (Alberti ve Emmons, 1998).

Dolaylı davranan kişiler, kişisel fikirlerini söylemekten çok başkalarının düşüncelerinin arkasına sığınmayı yeğlerler. Kendi ihtiyaçlarını karşılamak için diğer kişilerin güçlerini, zamanlarını ve yeteneklerini kullanırlar. Ortama ve bireye göre değişkendirler. Sinirlendikleri zaman farklı hilelerle intikam almaya çalışırlar (Austin, 1997; Ayaz, 2002; Bal, 2003).

2.15. Atılganlık ve Kültürel Farklılık

Atılganlık ve Kültürel Farklılıklar Atılganlık üzerine yapılan çalışmalar göz önünde bulundurulduğunda, kültürel farklılıkların atılganlık davranışı üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu görölmektedir. Kendini ifade edebilme arzusu temel bir insani ihtiyaç olmasına rağmen kişiler arası ilişkilerde atılganlık batı toplumlarının bir özelliği olarak algılanmaktadır. Örneğin; Asya toplumlarında grup üyeliği ve saygınlık çok değerlidir. Bir kişi için kendini nasıl

gördüğü değil, başkalarının onu nasıl gördüğü önemlidir. Kibarlık önemli meziyetlerden biridir ve karşıdaki insanı kırmaktan kaçınırcasına dolaylıdır.

Batı kültürlerinde baskın olarak görülen atılganlık yani; kendini “dolaysız ifade etme” şekli geleneklere değer veren kültürlerce uygun bir davranış tarzı değildir (Alberti ve Emmons, 1998).

Ülkemizde ise aile içi eğitim anlayışı genel olarak, çocuğu edilgenleştirici bir nitelik taşımaktadır. Geleneksel terbiye anlayışı çocuğun konuşmasına, düşünce üretmesine imkân vermemektedir. Sessiz, itiraz etmeyen çocuk terbiyeli olarak görülmektedir. Böylece itaatkâr toplum oluşumunun temeli aile içinde atılmış olmaktadır. Zora başvurma veya cezalandırma yöntemleri başka bir eğitime yöntemi olarak görülmektedir (Ünal, 2007).

Bu durumda bireylerin atılgan davranış göstermelerinde çekimser olabileceğini düşündürebilir. Latin ve İspanyol toplumlarında ise; birçok kişi ve alt grup “maçoluk” tarzını o kadar önemli görmüş ve vurgulamıştır ki, tanımlanan biçimi ile atılganlık; özellikle erkekler için neredeyse uysallık ile eşdeğer görülmektedir. Bu durumda, erkeğin kendini ifade etmesi, bir nevi güç gösterisi haline gelmiştir (Alberti ve Emmons, 1998).

2.16. Atılganlık Ve Spor

Atılgan olma durumunun çeşitli sosyalleşme süreçlerinden geçerek oluştuğunu ve kendine güvenme duygusuyla birlikte pekiştiğini, birçok çalışmanın da bu savı desteklediğini görmekteyiz. Spor yapan bireylerdeki fizyolojik değişmelerle birlikte bazı psikolojik değişmelerinde olduğunu söyleyebiliriz. En basitinden spor yapan kişilerin spor yapmayan kişilere göre arkadaş ilişkilerinde daha canlı, atak, girişken ve ortama uyum sağlayan bir yapıda olması, spor yapmanın topluluk içerisindeki faydaları arasında gösterilebilir (Suveren, 1991; Kapıkıran, 1993).

Kişilerin spor aktivitelerine katılımının beden, ruh ve kişilik yapısını geliştirdiğini, iradeyi güçlü kılma, karşılıklı dayanışma sağlama, özgüven geliştirme ve atılgan birey olmalarında rol oynadığını ifade etmektedir. Bu ve buna benzer nedenlerden kişilerin atılganlık düzeyi durumuna katkı sağlar diyebiliriz (Büyükyazı ve ark., 2003).

Ayrıca spor yapanlar ve yapmayanlar arasında yapılan çeşitli incelemelerde, spor yapanların spor yapmayanlara göre daha canlı, dışa dönük, daha çalışkan ve toplumsal ilişki kurmaya daha hazır oldukları bulunmuştur (Mollaoğulları ve Alptuğ, 2013).

Newman, beysbol sporunda 1880-1930 yılları arasına damgasını vuran sporcuların ortak özelliklerinden söz ederken atılganlık üzerinde vurgu yapmakta ve sporun atılganlık gelişiminde önemli olduğunu belirtmektedir (Newman, 2003). Diğer taraftan Rijkman ve ark. Atılganlık, baskınlık ve dışa dönüklük gibi kişilik özellikleriyle ileri düzeyde spor becerileri arasında ilişki kurmuştur (Rijkman; Butler; Thornot; Lindner Marc, 1997).

Akande ve ark. sportif hareketlerin ve beslenmenin hastalıkların önlenmesi ve sağlığın desteklenmesi açısından önemini araştırmış ve sporun yaratıcı ifade, özgüven, benlik kavramı, atılganlığı geliştirdiğini ve dolayısıyla okul, iş ve spor başarısını artırdığı sonucuna ulaşmışlardır.

Etsel ve Mears, uygulamalı beden eğitimi ve terapötik rekreasyonun eğlendiren anlamlı aktiviteler olduğunu, psikolojik ve sosyal bazı olumsuzluklarla başa çıkma aracı olarak kullanılabileceğini, atılganlığın bu etkinliklerde amaçlarından biri olduğu ve başlı başına bir eğitim olarak da ele alınması gerekliliğini belirtmiştir (Gacar, 2011).

2.17. İletişim Becerileri ve Atılganlık

Atılganlığın, iletişim becerilerinin en önemli öğelerinden biri olduğu, atılganlığı fazla olan kişilerin toplumsal hayatta daha başarılı ve daha etkili iletişim becerilerine sahip olduğu belirtilmektedir (Teegen, 1995; Voltan-Acar, Arıcıoğlu, Gültekin ve Gençtanırım, 2008).

Küçükkaragöz, Canbulut ve Akeyn Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı 1. ve 4. Sınıftan 132 öğretmen adayı ile gerçekleştirdikleri çalışmada öğretmen adaylarının atılganlık düzeyleri ve kendilerini zeka ve beceri bakımından değerlendirmeleri bakımından anlamlı değişiklikler bulunurken, öğretmen adaylarının atılganlıkları ile iletişim becerileri bakımından orta düzeye yakın, zayıf bir ilişki bulunmuştur (Küçükkaragöz ve ark., 2013).

Atılganlık düzeyi yüksek olan kişilerde sosyal yetkinlik beklentisi de yüksek düzeyde olup (Schunk, 1991), sosyal ilişkilerde girişimci bir yaklaşımla sosyal ortamlarda bulunma ve kişilerle etkileşim içinde olma gibi becerileri kolaylıkla sergileyebilmektedirler. Sonuç olarak atılganlık düzeyi yüksek olan kişilerin iletişim ve sorun çözme becerilerinin, atılganlığı düşük olan kişilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir (Connly, 1989).

Küçükkaragöz, Canbulut ve Akay (2013) tarafından yapılan "Öğretmen adaylarında atılganlık düzeyi ve iletişim becerileri" adlı araştırmada; Öğretmen adaylarının atılganlıkları ve iletişim becerileri düzeyleri ile diğer psiko-sosyal değişkenler arasındaki farkların anlamlı olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca, Sınıf öğretmeni adaylarının atılganlıkları ile iletişim becerileri düzeyleri arasında pozitif yönde zayıf bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. (Dinçyürek, Çağlar ve Birol, 2010).

Atılgan ve iletişim becerileri yüksek bireylerin, kendilerine daha çok güvendikleri ve başarı elde etme konusunda daha inançlı olabilecekleri düşünülmektedir. Vatankhah, Daryabari, Ghadami, Naderifar, iletişim becerisi ve atılganlığı inceleyen bir başka araştırma yapmışlardır. Araştırma İran'ın Reşt şehrindeki Shaned orta dereceli okulundaki kız öğrencilerle yapmıştır. Araştırmanın amacı kız öğrencilerin atılganlık, kendine saygı ve benlik algılarında iletişim becerilerinin etkisini incelemektir. Çalışmada örneklem grubunu oluşturan 40 öğrenci rastgele iki gruba ayrılmıştır. Deney grubuna iletişim becerileri eğitimi verilmiştir. Sonuçlar önce ve sonra kontrol grubuyla kıyaslanmıştır. Sonuçlar deney ve kontrol gruplar arasında dikkate değer farklılıklar bulunduğunu göstermiştir (Şenkal, 2015).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada anket, tarama ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modellerinde amaçların ifade edilişi genellikle, soru cümleleri ile olur. Bunlar: Ne idi?, Nedir?, Ne ile ilgilidir?, ve Nelerden oluşmaktadır? Gibi sorulardır. İlişkisel tarama modelleri, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir. Bu tür bir düzenlemede, aralarında ilişki aranacak değişkenler, tekil taramada olduğu gibi, ayrı ayrı sembolleştirilir. Ancak bu sembolleştirme (değerler verme ve ölçme), ilişkisel bir çözümlmeye olanak verecek şekilde yapılmak zorundadır (Karasar, 2009).

3.2. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı II. Dönemde öğrenim gören Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencileri oluşturmaktadır.

3.3. Araştırmanın Örnekleme

Araştırmaya Sivas Cumhuriyet Üniversitesi çeşitli bölümlerinde öğrenim gören 561 erkek ve 564 bayan olmak üzere toplam 1125 öğrenci katılmıştır. Öğrenciler tamamen gönüllülük esasına uygun olarak araştırmaya dâhil edilmiştir. Bu çalışmada $\alpha = 0,05$ $d = \pm 0,25$ ve evren standart sapma değeri = 4,29, $t = 1,96$ olarak alınıp 30.544 bireyden örnekleme 1125 bireyin alınmasına karar verilmiştir.

Daha sonra her bir Fakülte ve Yüksekokul bir tabaka kabul edilerek tabakalı örnekleme orantılı seçkin yöntemi ile her bir Fakülte ve Yüksekokuldan örnekleme kaç öğrenci alınacağı bulunmuştur. Fakülte ve Yüksekokullardan örnekleme alınacak öğrencilerde basit rastgele örnekleme ve küme örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Tek bir bölüm ya da az sayıda bölümü olan fakültelerde basit rastgele örneklem, çok bölüme sahip fakültelerde (Edebiyat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve İİBF gibi) ise küme örneklem yöntemi kullanılmıştır.

3.4. Veri Toplama Araçları

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Üniversite öğrencilerinin demografik özelliklerini kapsayan ve araştırmacılar tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır.

3.4.2 İletişim Beceri Ölçeği (İBÖ)

İletişim Becerileri Envanteri ilk olarak Balcı (1996) tarafından geliştirilmiş ve kullanılmıştır. Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılan ölçeğin ilk sürümünün madde sayısı 70'tir. Ölçek daha sonra 500 üniversite öğrencisinden oluşan bir örnekleme uygulanmış ve faktör analizi sonucunda madde sayısı 45'e düşürülmüştür (Ersanlı ve Balcı, 1998).

Ersanlı ve Balcı (1998) tarafından son hali verilen ölçek 5'li likert tipi 45 sorudan oluşmaktadır. Ölçek zihinsel, duygusal ve davranışsal olarak iletişim becerilerini ölçmektedir. Her bir boyutu ölçen 15 madde vardır. Her boyuta giren maddeler aşağıda görülmektedir:

Zihinsel: 1,3,6,12,15,17,18,20,24,28,30,33,37,43,45

Duygusal: 5,9,11,26,27,29,31,34,35,36,38,39,40,42,44

Davranışsal: 2,4,7,8,10,13,14,16,19,21,22,23,25,32,41

Maddeler, "tam bana göre", "biraz benim gibi", "kararsızım", "benim gibi değil", "benim gibi hiç değil" olarak yanıtlanmaktadır. Tam bana göre (5), biraz benim gibi (4), kararsızım (3), benim gibi değil (2), benim gibi hiç değil (1) şeklinde puanlanmaktadır. Boyutlarda ve genel toplam iletişim becerisinde yüksek puan, daha yüksek iletişim becerisine karşılık gelmektedir. Ersanlı ve Balcı (1998), 500 üniversite öğrencisi üzerinde yaptıkları uygulamanın ardından güvenirliği test etmek üzere bir ay sonra 170 kişilik bir gruba tekrar uygulama yapmışlardır. İki yarım test yöntemi ile yapılan güvenirlik çalışmasında iki yarı güvenirlik katsayısı $r=.64$ ve test tekrar test yöntemi ile yapılan güvenirlik çalışmasında $r=.68$ bulunmuştur. Ölçeğin iç tutarlığını belirlemek amacıyla hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı ise $.72$ olarak bulunmuştur. Yapılan faktör analizi sonucunda maddelerin üç boyut altında toplandığı görülmüş ve bu boyutlar, içerikleri dikkate alınarak zihinsel, duygusal ve davranışsal iletişim

becerileri adlarını almıştır. Boyutlardan her biriyle toplam iletişim becerileri puanı arasındaki korelasyonlar sırası ile .83, .73 ve .82'dir. Korkut (1996) tarafından geliştirilen "İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği" ile yapılan geçerlik çalışmasında da ölçeğin geçerlik katsayısı .70 bulunmuştur (Ersanlı ve Balcı, 1998).

3.4.3. Rathus Atılganlık Envanteri (RAE)

Ölçeğin Amerika Birleşik Devletleri'nde Rathus ve Nevid (1977), Vaal ve Mc. Cullagh (1977), Hollandsworth ve Galassi (1977), Türkiye'de Voltan (1980) tarafından geçerlik - güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Rathus, güvenilirlik kat sayısını 0.76, geçerlik katsayısını da 0.70 olarak bulmuştur. Voltan, envanterin alfa tutarlılık katsayısını 0.70, test-tekrar test güvenilirliğini 0.92 olarak saptamıştır. Ergen ve yetişkinlere uygulanabilen envanter 30 maddeden oluşmaktadır. Bunların 17'si olumsuz, 13'ü olumlu olarak ifade edilmiştir.

3.5. Verilerin Değerlendirilmesi

Çalışmada elde edilen veriler, SPSS (Ver: 22.0) programına yüklenerek verilerin değerlendirilmesinde parametrik test varsayımları yerine getirildiğinden (Kolmogonof-Simirnov) bağımsız guruplarda 2 ortalama arasındaki farkın önemlilik testi, varyans analizi (ANOVA), Tukey testi kullanılmış ve veriler tablolarda aritmetik ortalama, standart sapma, birey sayısı ve % şeklinde belirtilerek yanılma düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

3.6. Araştırmanın Etik Yönü

Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve Atılganlık Düzeylerinin İncelenmesi isimli bu çalışma, 17/01/2018 Tarihli, 60263016-050.06.04-E286080 Sayılı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurul toplantısında alınan 1 no'lu karar sonucunda, Rektör olurlarına sunulmuş ve Rektör oluru alınmıştır.

4. BULGULAR

Tablo 1: Çalışmaya Katılan Bireylerin Cinsiyet Durumuna Göre Sayıları ve Yüzdeler Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Erkek	561	40,9
Bayan	564	50,1
Toplam	1125	100,0

Tablo 1’de elde edilen bulgulara göre, çalışmaya katılan bireylerin cinsiyetine bakıldığında, % 40.9’unun Erkek, % 50.1’inin Bayan olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Çalışmaya Katılan Bireylerin Baba Mesleği Durumuna Göre Sayıları ve Yüzdeler Dağılımı

Baba Mesleği	f	%
Memur	200	17,8
İşçi	358	31,8
Esnaf	166	14,8
Emekli	247	22,0
Çiftçi	147	13,1
Diğer	7	0,5
Toplam	1125	100,0

Tablo 2’de elde edilen bulgulara göre, çalışmaya katılan bireylerin baba mesleğine bakıldığında, % 17.8’inin Memur, % 31.8’inin İşçi, % 14.8’inin Esnaf, % 22.0’inin Emekli, % 13.1’inin Çiftçi ve % 0.5’inin ise diğer meslek gruplarından olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Çalışmaya Katılan Bireylerin Anne Mesleği Durumuna Göre Sayıları ve Yüzdeler Dağılımı

Anne Mesleği	f	%
Memur	108	9,6
İşçi	101	9,0
Ev Hanımı	816	72,5
Emekli	85	7,6
Çiftçi	15	1,3
Toplam	1125	100,0

Tablo 3’de elde edilen bulgulara göre, çalışmaya katılan bireylerin anne mesleğine bakıldığında % 9,6’sının Memur, % 9,0’ının İşçi, % 72,5’inin Ev Hanımı, % 7,6’sının Emekli, % 1,3’ünün ise Çiftçi olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Çalışmaya Katılan Bireylerin Baba Eğitim Durumuna Göre Sayıları ve Yüzdeler Dağılımı

Baba Eğitim Durumu	f	%
Okuma Yazma Bilmiyor	21	1,9
İlkokul	327	29,0
Ortaokul	281	25,0
Lise	324	28,8
Üniversite	172	15,3
Toplam	1125	100,0

Tablo 4’te elde edilen bulgulara göre, çalışmaya katılan bireylerin baba eğitim durumlarına bakıldığında % 1.9’u okuma yazma bilmiyor, % 29.0’ı İlkokul, %25.0’ı Ortaokul, %28.8’i Lise ve %15.3’ü Üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 5: Çalışmaya Katılan Bireylerin Anne Eğitim Durumuna Göre Sayıları ve Yüzelik Dağılımı

Anne Eğitim Durumu	f	%
Okuma Yazma Bilmiyor	183	16,3
İlkokul	416	37,0
Ortaokul	196	17,4
Lise	199	17,7
Üniversite	131	11,6
Toplam	1125	100,0

Tablo 5'te elde edilen bulgulara göre, çalışmaya katılan bireylerin anne eğitim durumlarına bakıldığında % 16.3'ü okuma yazma bilmiyor, % 37.0'ı İlkokul, % 17.4'ü Ortaokul, % 17.7'si Lise ve %11.6'sı Üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 6: Çalışmaya Katılan Bireylerin Aile Aylık Gelir Durumuna Göre Sayıları ve Yüzelik Dağılımı

Aile Aylık Gelir	f	%
1300 TL ve altı	124	11,0
1301-2499 TL	388	34,5
2500-3499 TL	289	25,7
3500 TL ve Üstü	324	28,8
Toplam	1125	100,0

Tablo 6'da elde edilen bulgulara göre, çalışmaya katılan bireylerin aile aylık gelir durumlarına bakıldığında % 11.0'ı 1300 ve altı, % 34.5'i 1301-2499, % 25.7'si 2500-3499, % 28.8'i 3500 ve üstü gelir düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 7: Çalışmaya Katılan Bireylerin Yaşanılan Yer Durumuna Göre Sayıları ve Yüzdeler Dağılımı

Yaşanılan Yer	f	%
Ailemin Yanında	483	42,9
Akrabalarımın Yanında	32	2,8
Yurttta	431	38,3
Arkadaşlarımla Evde	138	12,3
Diğer	41	3,6
Toplam	1125	100,0

Tablo 7’de elde edilen bulgulara göre, çalışmaya katılan bireylerin yaşanılan yer durumuna bakıldığında, % 42.9’zu ailesinin yanında, % 2.8’i akrabalarının yanında, % 38.3’ü yurttta, % 12.3’ü arkadaşlarıyla evde ve % 3.6’sı diğer yerlerde yaşadıklarını göstermektedir.

Tablo 8: Çalışmaya Katılan Bireylerin Okul Başarı Durumuna Göre Sayıları ve Yüzdeler Dağılımı

Okul Başarı Durumu	f	%
İyi	385	34,2
Orta	628	55,8
Kötü	112	10,0
Toplam	1125	100,0

Tablo 8’de elde edilen bulgulara göre, çalışmaya katılan bireylerin % 34.2’si iyi, % 55.8’i orta, % 10.0’ı kötü okul başarı durumuna sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 9: Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Durumu Açısından Rathus Atılganlık Envanteri ve İletişim Beceri Ölçeği Puanlarının T-Testine Göre İncelenmesi ve Karşılaştırılması.

Ölçekler	Cinsiyet	n	Ortalama	Standart Sapma	Sonuç
RAE	Erkek	561	116,82	18,06	t=2,4 p=0,017*
	Bayan	564	119,43	18,26	
İBÖ Zihinsel	Erkek	561	33,84	6,40	t=0,93 p=0,351
	Bayan	564	34,20	6,37	
İBÖ Duygusal	Erkek	561	36,99	6,75	*
	Bayan	564	36,99	6,87	
İBÖ Davranışsal	Erkek	561	34,69	6,37	t=1,99 p=0,046*
	Bayan	564	33,89	6,96	

* (p<0.05)

Çalışmaya katılan bireylerin bağımsız örneklerde t-test analiz sonuçlarına göre öğrencilerin atılganlık düzeyleri incelendiğinde, cinsiyet değişkeni açısından istatistiksel olarak farklılık önemli bulunmuştur (p<0.05). Bayanların atılganlık puan ortalamaları erkeklerinkinden yüksek çıkmıştır.

Çalışmaya katılan bireylerin bağımsız örneklerde t-test analiz sonuçlarına göre öğrencilerin cinsiyet değişkeni açısından, iletişim becerileri zihinsel ve duygusal alt ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemsiz bulunurken (p>0.05), davranışsal alt ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur (p<0.05). Bayanların davranışsal alt ölçek puan ortalamaları erkeklerinkinden düşük çıkmıştır.

Tablo 10: Üniversite Öğrencilerinin Baba Mesleği Durumu Açısından Rathus Atılganlık Envanteri ve İletişim Beceri Ölçeği Puanlarının Varyans (ANOVA) Analizine Göre İncelenmesi ve Karşılaştırılması.

Ölçekler	Baba Mesleği	n	Ortalama	Standart Sapma	Sonuç
RAE	Memur	198	121,52	18,59	F=8,98 p=0,001*
	İşçi	358	120,80	16,44	
	Esnaf	166	117,38	18,20	
	Emekli	247	112,00	18,86	
	Çiftçi	147	118,25	17,65	
	Diğer	7	113,14	29,75	
İBÖ Zihinsel	Memur	200	35,00	6,27	F=3,45 p=0,004*
	İşçi	358	34,63	6,10	
	Esnaf	166	33,18	7,19	
	Emekli	247	33,02	6,21	
	Çiftçi	147	33,78	6,33	
	Diğer	7	34,57	3,95	
İBÖ Duygusal	Memur	200	36,98	5,97	F=3,47 p=0,004*
	İşçi	358	36,17	7,04	
	Esnaf	166	36,98	6,50	
	Emekli	247	38,29	6,71	
	Çiftçi	147	36,75	7,55	
	Diğer	7	41,28	6,70	
İBÖ Davranışsal	Memur	200	35,23	7,83	F=2,44 p=0,003*
	İşçi	358	34,63	6,63	
	Esnaf	166	33,14	6,28	
	Emekli	247	34,30	6,22	
	Çiftçi	147	33,45	6,08	
	Diğer	7	33,85	5,72	

* (p<0.05)

Çalışmaya katılan bireylerin atılganlık düzeyleri baba mesleği durumu açısından varyans analizi sonuçlarına göre incelendiğinde, farklılık önemli bulunmuştur (p<0.05). Mesleklere ilişkin puanlar Tukey testine göre iki'şerli olarak karşılaştırıldığında, Memur ile Emekli, İşçi ile Emekli, Esnaf ile Emekli ve Çiftçi ile Emekli arasındaki farklılık önemli bulunurken (p<0.05), diğer meslek gurupları arası farklılık önemsiz bulunmuştur (p>0.05).

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri baba mesleği durumu açısından varyans analizi sonuçlarına göre, zihinsel alt ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur (p<0.05). Mesleklere ilişkin puanlar Tukey testine göre iki'şerli olarak karşılaştırıldığında, Memur ile Emekli

ve İşçi ile Emekli arasındaki farklılık önemli bulunurken ($p<0.05$), diğer meslek gurupları arası farklılık önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri baba mesleği durumu açısından varyans analizi sonuçlarına göre, duygusal alt ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Mesleklere ilişkin puanlar Tukey testine göre iki'şerli olarak karşılaştırıldığında, İşçi ile Emekli arasındaki farklılık önemli bulunurken ($p<0.05$). Diğer meslek gurupları arası farklılık önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri baba mesleği durumu açısından varyans analizi sonuçlarına göre, davranışsal alt ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Mesleklere ilişkin puanlar Tukey testine göre iki'şerli olarak karşılaştırıldığında, Memur ile Emekli, Memur ile Çiftçi ve Memur ile Esnaf arasındaki farklılık önemli bulunurken ($p<0.05$), diğer guruplar arası farklılık önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Tablo 11: Üniversite Öğrencilerinin Anne Mesleği Durumu açısından Rathus Atılganlık Envanteri ve İletişim Beceri Ölçeği Puanlarının Varyans (ANOVA) Analizine Göre İncelenmesi ve Karşılaştırılması.

Ölçekler	Anne Mesleği	n	Ortalama	Standart Sapma	Sonuç
RAE	Memur	107	121,94	19,25	F=8,81 p=0,001*
	İşçi	101	123,72	15,78	
	Ev Hanımı	815	116,17	18,20	
	Emekli	85	124,03	16,62	
	Çiftçi	15	124,33	15,89	
İBÖ Zihinsel	Memur	108	34,36	6,10	F=2,19 p=0,054
	İşçi	101	35,35	6,75	
	Ev Hanımı	816	33,71	6,29	
	Emekli	85	34,36	6,13	
	Çiftçi	15	37,60	9,99	
İBÖ Duygusal	Memur	108	36,62	5,92	F=0,61 p=0,651
	İşçi	101	36,96	6,15	
	Ev Hanımı	816	37,17	6,99	
	Emekli	85	36,25	6,53	
	Çiftçi	15	35,60	8,99	
İBÖ Davranışsal	Memur	108	34,30	5,88	F=1,96 p=0,098
	İşçi	101	35,76	7,93	
	Ev Hanımı	816	34,00	6,57	
	Emekli	85	35,15	6,24	
	Çiftçi	15	34,66	9,55	

* (p<0.05)

Çalışmaya katılan bireylerin atılganlık düzeyleri anne mesleği durumu açısından varyans analizi sonuçlarına göre incelendiğinde, farklılık önemli bulunmuştur (p<0.05). Mesleklere ilişkin puanlar Tukey testine göre iki'şerli olarak karşılaştırıldığında, Memur ile Ev Hanımı, İşçi ile Ev Hanımı, Emekli ile Ev Hanımı ve Çiftçi ile Ev Hanımı arasındaki farklılık önemli bulunurken (p<0.05), diğer meslek grupları arası farklılık önemsiz bulunmuştur (p>0.05).

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri anne mesleği durumu açısından varyans analizi sonuçlarına göre; zihinsel, duygusal ve davranışsal alt ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemsiz bulunmuştur (p>0.05).

Tablo 12: Üniversite Öğrencilerinin Baba Eğitim Durumu açısından Rathus Atılganlık Envanteri ve İletişim Beceri Ölçeği Puanlarının Varyans (ANOVA) Analizine Göre İncelenmesi ve Karşılaştırılması.

Ölçekler	Baba Eğitim Durumu	n	Ortalama	Standart Sapma	Sonuç
RAE	O.Y. Bilmiyor	21	111,42	18,54	F=18,52 p=0,001*
	İlkokul	327	117,26	16,94	
	Ortaokul	280	115,88	18,66	
	Lise	323	122,49	18,19	
	Üniversite	172	126,78	16,23	
İBÖ Zihinsel	O. Y. Bilmiyor	21	33,06	6,31	F=4,78 p=0,001*
	İlkokul	327	33,49	6,52	
	Ortaokul	281	34,13	6,50	
	Lise	324	34,78	6,26	
	Üniversite	172	35,69	5,62	
İBÖ Duygusal	O. Y. Bilmiyor	21	39,00	7,04	F=7,32 p=0,001*
	İlkokul	327	35,93	6,80	
	Ortaokul	281	37,73	6,82	
	Lise	324	36,66	6,68	
	Üniversite	172	37,06	6,06	
İBÖ Davranışsal	O. Y. Bilmiyor	21	35,08	5,45	F=3,44 p=0,008*
	İlkokul	327	33,54	6,66	
	Ortaokul	281	33,87	7,07	
	Lise	324	34,71	7,42	
	Üniversite	172	35,50	6,23	

* (p<0.05)

Çalışmaya katılan bireylerin atılganlık düzeyleri baba eğitim durumu açısından varyans analizi sonuçlarına göre incelendiğinde, farklılık önemli bulunmuştur (p<0.05). Eğitim durumlarına ilişkin puanlar Tukey testine göre iki'şerli olarak karşılaştırıldığında, İlkokul ile Ortaokul ve Lise ile Üniversite mezunları arasındaki farklılık önemli bulunurken (p<0.05), diğer gruplar arası farklılık önemsiz bulunmuştur (p> 0.05).

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri baba eğitim durumu açısından varyans analizi sonuçlarına göre; zihinsel alt ölçeği puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur (p<0.05). Eğitim durumlarına ilişkin puanlar Tukey testine göre iki'şerli olarak karşılaştırıldığında, İlkokul ile Üniversite ve Lise ile Üniversite arasındaki farklılık önemli bulunurken (p<0.05), diğer gruplar arası farklılık önemsiz bulunmuştur (p>0.05).

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri baba eğitim durumu açısından varyans analizi sonuçlarına göre; duygusal alt ölçeği puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Eğitim durumlarına ilişkin puanlar Tukey testine göre iki'şerli olarak karşılaştırıldığında, İlkokul ile Lise arasındaki farklılık önemli bulunurken ($p<0.05$), diğer gruplar arası farklılık önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri baba eğitim durumu açısından varyans analizi sonuçlarına göre; davranışsal alt ölçeği puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Eğitim durumlarına ilişkin puanlar Tukey testine göre iki'şerli olarak karşılaştırıldığında, Ortaokul ile Lise ve Ortaokul ile Üniversite arasındaki farklılık önemli bulunurken ($p<0.05$), diğer guruplar arası farklılık önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Tablo 13: Üniversite Öğrencilerinin Anne Eğitim Durumu açısından Rathus Atılganlık Envanteri ve İletişim Beceri Ölçeği Puanlarının Varyans (ANOVA) Analizine Göre İncelenmesi ve Karşılaştırılması.

Ölçekler	Anne Eğitim Durumu	n	Ortalama	Standart Sapma	Sonuç
RAE	O. Y. Bilmiyor	183	111,42	18,54	F=18,52 p=0,001*
	İlkokul	415	117,26	16,94	
	Ortaokul	196	115,88	18,66	
	Lise	198	122,49	18,19	
	Üniversite	131	126,78	16,23	
İBÖ Zihinsel	O. Y. Bilmiyor	183	33,06	6,31	F=4,78 p=0,001*
	İlkokul	416	33,49	6,52	
	Ortaokul	196	34,13	6,50	
	Lise	199	34,78	6,26	
	Üniversite	131	35,69	5,62	
İBÖ Duygusal	O. Y. Bilmiyor	183	39,00	7,04	F=7,32 p=0,001*
	İlkokul	416	35,93	6,80	
	Ortaokul	196	37,73	6,82	
	Lise	199	36,66	6,68	
	Üniversite	131	37,06	6,06	
İBÖ Davranışsal	O. Y. Bilmiyor	183	35,08	5,45	F=3,44 p=0,008*
	İlkokul	416	33,54	6,66	
	Ortaokul	196	33,87	7,07	
	Lise	199	34,71	7,42	
	Üniversite	131	35,50	6,23	

* (p<0.05)

Çalışmaya katılan bireylerin atılganlık düzeyleri anne eğitim durumu açısından varyans analizi sonuçlarına göre incelendiğinde, farklılık önemli bulunmuştur (p<0.05). Eğitim durumlarına ilişkin puanlar Tukey testine göre iki'şerli olarak karşılaştırıldığında, Okuryazar olmayanlar ile Üniversite, İlkokul ile Üniversite, Ortaokul ile Üniversite, Lise ile Üniversite, İlkokul ile Lise ve Ortaokul ile Lise mezunları arasındaki farklılık önemli bulunurken (p<0.05), diğer gruplar arası farklılık önemsiz bulunmuştur (p>0.05).

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri anne eğitim durumu açısından varyans analizine göre; zihinsel alt ölçeği puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur (p<0.05). Eğitim durumlarına ilişkin puanlar Tukey testine göre iki'şerli olarak karşılaştırıldığında, Okuryazar olmayanlar ile

Üniversite ve İlkokul ile Üniversite mezunları arasındaki farklılık önemli bulunurken ($p<0.05$), diğer gruplar arası farklılık önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri anne eğitim durumu açısından varyans analizine göre; duygusal alt ölçeği puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Eğitim durumlarına ilişkin puanlar Tukey testine göre iki'şerli olarak karşılaştırıldığında, İlkokul ile Lise arasındaki farklılık önemli bulunurken ($p<0.05$), diğer gruplar arası farklılık önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri anne eğitim durumu açısından varyans analizine göre; davranışsal alt ölçeği puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Eğitim durumlarına ilişkin puanlar Tukey testine göre iki'şerli olarak karşılaştırıldığında, İlkokul ile Üniversite arasındaki farklılık önemli bulunurken ($p<0.05$), diğer gruplar arası farklılık önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Tablo 14: Üniversite Öğrencilerinin Aile Aylık Gelir Durumu Açısından Rathus Atılganlık Envanteri ve İletişim Beceri Ölçeği Puanlarının Varyans (ANOVA) Analizine Göre İncelenmesi.

Ölçekler	Aile Aylık Gelir	n	Ortalama	Standart Sapma	Sonuç
RAE	1300 TL ve altı	124	118,81	19,90	F=3,82 p=0,010*
	1301-2499 TL	388	115,60	18,44	
	2500-3499 TL	288	119,38	17,87	
	3500 TL ve üstü	323	119,69	17,28	
İBÖ Zihinsel	1300 TL ve altı	124	34,41	7,37	F=1,91 p=0,125
	1301-2499 TL	388	33,80	5,84	
	2500-3499 TL	289	34,67	5,82	
	3500 TL ve üstü	324	33,54	7,02	
İBÖ Duygusal	1300 TL ve altı	124	37,35	7,69	F=1,66 p=0,174
	1301-2499 TL	388	37,43	6,99	
	2500-3499 TL	289	36,29	6,64	
	3500 TL ve üstü	324	37,01	6,37	
İBÖ Davranışsal	1300 TL ve altı	124	34,14	6,79	F=1,24 p=0,293
	1301-2499 TL	388	34,62	6,17	
	2500-3499 TL	289	34,52	6,62	
	3500 TL ve üstü	324	33,72	7,24	

* (p<0.05)

Çalışmaya katılan bireylerin atılganlık düzeyleri aile aylık gelir durumu açısından varyans analizi sonuçlarına göre incelendiğinde, farklılık önemli bulunmuştur (p<0.05). Gelir düzeylerine ilişkin puanlar Tukey testine göre iki'şerli olarak karşılaştırıldığında, Aile geliri 1301-2499 TL arasında olanlar ile 2500-3499 TL arasında olanlar, 1301-1499 arasında olanlar ile 3500 TL' den fazla olanlar arasında farklılık önemli bulunurken (p<0.05), diğer guruplar arası farklılık önemsiz bulunmuştur (p>0.05).

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri aile aylık gelir durumu açısından varyans analizine göre; zihinsel, duygusal ve davranışsal alt ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemsiz bulunmuştur (p>0.05).

Tablo 15: Üniversite Öğrencilerinin Yaşanılan Yer Değişkeni açısından Rathus Atılganlık Envanteri ve İletişim Beceri Ölçeği Puanlarının Varyans (ANOVA) Analizine Göre İncelenmesi.

Ölçekler	Yaşanılan Yer	n	Ortalama	Standart Sapma	Sonuç
RAE	Ailemin Yanında	482	119,39	16,87	F=3,57 p=0,007*
	Akrabamda	32	120,84	15,69	
	Yurtta	430	115,59	19,53	
	Arkadaşlarla Evde	138	120,73	17,08	
	Diğer	41	118,36	21,84	
İBÖ Zihinsel	Ailemin Yanında	483	34,05	6,02	F=4,39 p=0,007*
	Akrabamda	32	34,09	5,80	
	Yurtta	431	33,41	6,37	
	Arkadaşlarla Evde	138	35,98	6,57	
	Diğer	41	33,41	8,89	
İBÖ Duygusal	Ailemin Yanında	483	36,53	6,70	F=1,14 p=0,332
	Akrabamda	32	37,65	7,92	
	Yurtta	431	37,25	6,90	
	Arkadaşlarla Evde	138	37,55	6,15	
	Diğer	41	37,01	6,82	
İBÖ Davranışsal	Ailemin Yanında	483	33,69	6,50	F=2,48 p=0,054
	Akrabamda	32	34,68	6,65	
	Yurtta	431	34,60	6,59	
	Arkadaşlarla Evde	138	35,50	7,26	
	Diğer	41	33,58	7,08	

* (p<0.05)

Çalışmaya katılan bireylerin atılganlık düzeyleri yaşanılan yer durumu açısından varyans analizi sonuçlarına göre incelendiğinde, farklılık önemli bulunmuştur (p<0.05). Yaşanılan yere ilişkin puanlar Tukey testine göre iki'şerli olarak karşılaştırıldığında, Ailesinin yanında kalanlar ile yurtta kalanlar, yurtta kalanlar ile arkadaşları ile kalanlar arasında farklılık önemli bulunurken (p<0.05), diğer guruplar arası farklılık önemsiz bulunmuştur (p>0.05).

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri yaşanılan yer durumu açısından varyans analizine göre; zihinsel alt ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur (p<0.05). Yaşanılan yere ilişkin puanlar Tukey testine göre iki'şerli olarak karşılaştırıldığında, Ailesinin yanında kalanlar ile arkadaşları ile kalanlar ve yurtta kalanlar ile arkadaşları ile kalanlar arasında farklılık önemli bulunurken (p<0.05), diğer guruplar arası farklılık önemsiz bulunmuştur (p>0.05). Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri yaşanılan yer durumu açısından varyans analizine göre; duygusal ve davranışsal alt ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemsiz bulunmuştur (p>0.05).

Tablo 16: Üniversite Öğrencilerinin Okul Başarı Değişkeni açısından Rathus Atılganlık Envanteri ve İletişim Beceri Ölçeği Puanlarının Varyans (ANOVA) Analizine Göre İncelenmesi.

Ölçekler	Okul Başarı Durumu	n	Ortalama	Standart Sapma	Sonuç
RAE	İyi	385	119,05	18,17	F=3,45 p=0,032*
	Orta	626	116,95	18,74	
	Kötü	112	121,25	14,47	
İBÖ Zihinsel	İyi	385	33,90	6,48	F=14,45 p=0,001*
	Orta	628	33,55	6,23	
	Kötü	112	37,02	6,13	
İBÖ Duygusal	İyi	385	36,76	6,95	F=0,88 p=0,412
	Orta	628	37,03	6,72	
	Kötü	112	37,73	6,90	
İBÖ Davranışsal	İyi	385	33,67	6,88	F=9,61 p=0,001*
	Orta	628	34,21	6,52	
	Kötü	112	36,78	6,29	

* (p<0.05)

Çalışmaya katılan bireylerin atılganlık düzeyleri okul başarı durumu açısından varyans analizi sonuçlarına göre incelendiğinde, farklılık önemli bulunmuştur (p<0.05). Okul başarı durumlarına ilişkin puanlar Tukey testine göre iki'şerli olarak karşılaştırıldığında, Orta ile kötü arasındaki farklılık önemli bulunurken (p<0.05), diğer gruplar arası farklılık önemsiz bulunmuştur (p> 0.05).

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri okul başarı durumu açısından varyans analizine göre; zihinsel alt ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur (p<0.05). Okul başarı durumuna ilişkin puanlar Tukey testine göre iki'şerli olarak karşılaştırıldığında, İyi ile kötü ve orta ile kötü arasındaki farklılık önemli bulunurken (p<0.05), diğer gruplar arası farklılık önemsiz bulunmuştur (p>0.05).

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri okul başarı durumu açısından varyans analizine göre; davranışsal alt ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur (p<0.05). Okul başarı durumuna ilişkin puanlar

Tukey testine göre iki'şerli olarak karşılaştırıldığında, İyi ile kötü ve orta ile kötü arasındaki farklılık önemli bulunurken ($p < 0.05$), diğer gruplar arası farklılık önemsiz bulunmuştur ($p > 0.05$).

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri okul başarı durumu açısından varyans analizine göre; duygusal alt ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemsiz bulunmuştur ($p > 0.05$).

5. TARTIŞMA

Bu bölümde, Üniversite öğrencilerinin iletişim beceri ölçeğinin tümünden aldıkları puanlar ile atılganlık envanterinden aldıkları puanların yorumuyla, alınan bu puanların öğrencilerin cinsiyet, baba ve anne mesleği, baba ve anne eğitim düzeyi, aile aylık geliri, yaşanılan yer ve okul başarı durumu değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin bulguların yorumuna yer verilmiş ve çalışmayla ilgili literatür taraması sonucu bulgular karşılaştırılarak tartışma yapılmıştır.

Üniversite Öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri ve atılganlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmaya, % 40.9' u Erkek, % 50.1'i Bayan olmak üzere toplam 1125 öğrencinin katıldığı tespit edilmiştir.

Bu çalışmaya katılan bireylerin cinsiyete göre, iletişim beceri ölçeği zihinsel ve duygusal alt ölçek puan ortalamaları sonucunda farklılık önemsiz bulunurken ($p>0.05$), davranışsal alt ölçek puan ortalamaları sonucunda farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Bulgular sonucunda, erkeklerin davranışsal alt ölçek puan ortalamalarının bayanlarınkinden yüksek olduğu tespit edilmiştir. Davranışsal alt ölçek boyutundaki maddeler de ifade edilen davranışların; toplumun daha çok erkek çocuklardan yapmalarını beklediği davranışlar olduğu görülmektedir (Konuşurken ilk adımı atmaktan çekinmem, İnsanları kontrol etmeye ve istediğim kalıba sokmaya çalışırım. Dinlediğim kişiyi daha iyi anlamak için sorular yöneltirim). Geleneksel toplumlarda erkek çocukların daha girişken ve baskın olmaları beklenmektedir. Bu nedenle cinsiyet açısından iletişim becerileri davranışsal alt ölçek boyutunda erkeklerin lehine bir fark çıktığına inanılmaktadır. Literatür araştırmasında; Acar (2009)'ın ve Gönen (2015)'nin araştırma bulguları çalışma bulgularımızla paralellik göstermektedir. Toy (2007)'un araştırma bulgularında ise zihinsel ve davranışsal alt ölçek puan ortalamalarında farklılık önemli bulunmuş ve bayanların puanı erkeklerinkinden yüksek çıkmıştır. Bu bulguların bulgularımızdan farklılık göstermesinin nedeni; öğrencilerin yaşadıkları bölgelerin kültürlerinden etkilenmiş olabileceği düşünülebilir.

Bu çalışmaya katılan bireylerin cinsiyete göre, atılganlık puan ortalamaları sonucunda farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Bayanların atılganlık puan

ortalamaları erkeklerinkinden daha yüksek çıkmıştır. Küçükkaragöz ve ark. (2013)'nın ve Oral (1986)'ın çalışma bulguları bulgularımızla paralellik gösterirken, Arı (1997)'nin araştırmasında cinsiyete göre atılganlık puan ortalamalarına bakıldığında, farklılık önemli ve erkeklerin atılganlık puan ortalamaları bayanlarınkinden yüksek bulunmuştur. Ülkemizin bazı bölgelerinde bayanlar daha rahat ve özgür yaşam sürmekte olduğu için özgür davranışları atılganlık düzeylerini yükseltmelerini sağlamış olabilir. Ülkemizin bazı bölgelerinde ise bayanların rahat davranışları ayıp karşılanmış okumasına bile izin verilmemiştir. Bu durum bayanların içe kapanık olmasına, sosyal ve kültürel olarak atılganlık düzeylerinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olduğu düşünülebilir.

Üniversite Öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri ve atılganlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada baba mesleği değişkenine göre, % 17.8'inin Memur, % 31.8'inin İşçi, % 14.8'inin Esnaf, % 22.0'nin Emekli, % 13.1'inin Çiftçi ve % 0.5'inin ise diğer meslek guruplarından olduğu bulunmuştur.

Bu çalışmaya katılan bireylerin baba mesleğine göre iletişim beceri ölçeği, alt ölçeklerine ait zihinsel, duygusal ve davranışsal ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Araştırmamız sonucunda, babası memur olan bireylerin iletişim becerileri diğer meslek guruplarına göre yüksek bulunmuştur. Memur olarak çalışanların iş saatleri belli, boş zamanları fazla ve yaşam kalitelerinde çoğu mesleklere oranla daha üst seviyede olduğu düşünülebilir. Memur olarak çalışan babaların çocuklarına daha fazla zaman ayırdığını ve onlarla daha çok ilgilendiği varsayımı sonucunda, babanın çocuğuyla ilgilenmesi çocuğun sosyo-kültürel olarak gelişimini sağlayıp iletişim becerilerini yükselttiği yorumu yapılabilir. Şah (2013)'ın ve Uğurlu (2012)'nin çalışma bulguları bulgularımızla paralellik gösterirken, Toy (2007)'un çalışmasında baba mesleği değişkeninin iletişim beceri düzeyini etkilemediği sonucuna ulaşıldığından dolayı bulgularımızla farklılık göstermektedir.

Bu çalışmaya katılan bireylerin baba mesleğine göre atılganlık puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Bulgularımızda aylık

geliri yüksek olan bireylerin atılganlık düzeyleri yüksek çıkmıştır. Baba mesleğinin iyi olması ekonomik düzeyi etkilediği ve öğrencilerin özgüvenini artırdığı varsayımıyla baba mesleğinin atılganlık düzeyini etkilediği düşünülebilir. Kahriman (2005)'nın, Küçük ve ark. (2008)'nin çalışma bulguları bulgularımızla paralellik gösterirken, Yılmaz (2001)'in, Sever ve ark. (1993)'nin çalışmasında, baba mesleğinin atılganlık düzeyine herhangi bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşıldığından dolayı bulgularımızla farklılık göstermektedir.

Üniversite Öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri ve atılganlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmamıza katılan bireylerin anne mesleği durumlarına bakıldığında, % 9,6'sının Memur, % 9,0'ının İşçi, % 72,5'inin Ev Hanımı, % 7,6'sının Emekli, % 1,3'ünün ise Çiftçi olduğu görülmektedir.

Bu çalışmaya katılan bireylerin anne mesleğine göre iletişim beceri ölçeği, alt ölçeklerine ait zihinsel, duygusal ve davranışsal ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$). Toplumsal olarak öğrencilerin davranışlarında yol gösterici olarak baskıcı tarafın baba olması annenin biraz daha bu durumlarda geri planda kalması sebebiyle atılganlık düzeyinin anne mesleği ile ilişkisi olmadığı düşünülebilir. Tepeköylü (2007)'nin, Bingöl ve Demir (2011)'in çalışma bulguları bulgularımızla paralellik gösterirken. Küçük ve ark. (2008)'nin çalışma bulgularında, annesi memur olan bireylerin diğer bireylere göre iletişim becerileri daha yüksek bulunduğundan dolayı bulgularımızla farklılık göstermektedir.

Bu çalışmaya katılan bireylerin anne mesleğine göre atılganlık puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Bulgularımızda aylık geliri yüksek olan bireylerin atılganlık düzeyleri yüksek çıkmıştır. Anne mesleğinin iyi olması ekonomik düzeyi yükselttiği ve öğrencilerin özgüvenini artırdığı varsayımıyla anne mesleğinin atılganlık düzeyini etkilediği düşünülebilir. Kahriman (2005)'nin, Yalçinkaya ve ark. (2002)'nin çalışma bulguları bulgularımızla paralellik gösterirken, Ercan (2010)'nin ve Aktaş (2016)'in çalışmasında, anne mesleğinin atılganlık düzeyini etkilemediği sonucuna ulaşıldığından dolayı bulgularımızla farklılık göstermektedir.

Üniversite Öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri ve atılganlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmamıza katılan bireylerin baba eğitim durumlarına bakıldığında % 1.9'u okuma yazma bilmiyor, % 29.0'ı İlkokul, %25.0'ı Ortaokul, %28.8'i Lise ve %15.3'ü Üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

Bu çalışmaya katılan bireylerin baba eğitim durumuna göre iletişim beceri ölçeği, alt ölçeklerine ait zihinsel, duygusal ve davranışsal ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Babası üniversite mezunu olan bireyin iletişim beceri düzeyi, diğer bireylere göre daha yüksek çıkmıştır. İnsanoğlu Eğitim sayesinde farklı kültürel yerler görmekte ve farklı insanlarla tanışmaktadır. Her gidilen yer, farklı insan ve toplumlar insana iletişim olarak bir şeyler kazandırabilir. Eğitimli bir babanın kazanmış olduğu bu iletişim becerilerini çocuğuna öğretmek veya tavsiyelerde bulunarak, çocuğunun iletişim beceri seviyesini artırmada yardımcı olacağı düşünülebilir. Saygıdeğer (2004)'in ve Ekinci (2009)'nin çalışma bulguları bulgularımızla paralellik gösterirken, Aydın (1991)'nin ve Çetin (2008)'nin araştırmasında, baba eğitim durumunun iletişim becerilerini etkilemediği sonucuna ulaşıldığından dolayı bulgularımızla farklılık göstermektedir.

Bu çalışmaya katılan bireylerin baba eğitim durumuna göre atılganlık puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Babası Üniversite mezunu olan bir bireyin diğer bireylere göre atılganlık düzeyi daha yüksek bulunmuştur. Eğitim seviyesi yüksek olan bir babanın atılganlık olarak daha tecrübeli olduğu ve bu tecrübesini çocuğuna kazandırdığı düşünülebilir. Yılmaz (2005)'in ve Bingöl (2009)'ün araştırma bulguları bulgularımızla paralellik göstermektedir. Kutlu ve ark. (1997)'nin, Çam ve Karaaslan (2000)'nin çalışmasında, baba eğitim durumunun atılganlık düzeyini etkilemediği sonucuna ulaşıldığından dolayı bulgularımızla farklılık göstermektedir.

Üniversite Öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri ve atılganlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmamıza katılan bireylerin anne eğitim durumlarına bakıldığında, % 16.3'ü okuma yazma bilmiyor, % 37.0'ı

İlkokul, % 17.4'ü Ortaokul, % 17.7'si Lise ve %11.6'sı Üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

Bu çalışmaya katılan bireylerin anne eğitim durumuna göre iletişim beceri ölçeği, alt ölçeklerine ait zihinsel, duygusal ve davranışsal ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Annesi Üniversite mezunu olan bireyin iletişim beceri düzeyi, diğer bireylere göre daha yüksek çıkmıştır. İnsanoğlu Eğitim sayesinde farklı kültürel yerler görmekte ve farklı insanlarla tanışmaktadırlar. Her gidilen yer, farklı insan ve toplumlar insana iletişim olarak bir şeyler kazandırabilir. Eğitimli bir annenin kazanmış olduğu bu iletişim becerilerini çocuğuna öğretmek veya tavsiyelerde bulunarak, çocuğunun iletişim beceri seviyesini artırmada yardımcı olacağı düşünülebilir. Saygıdeğer (2004)'in ve Ekinci (2009)'nin çalışma bulguları bulgularımızla paralellik gösterirken, Özdemir (2011)'in çalışmasında, zihinsel alt ölçek puanlarında farklılık önemsiz, davranışsal ve duygusal alt ölçek puanlarında farklılık önemli bulunmuştur.

Bu çalışmaya katılan bireylerin anne eğitim durumuna göre atılganlık puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Annesi Üniversite mezunu olan bireyin atılganlık düzeyi, diğer bireylere göre daha yüksek çıkmıştır. Eğitim seviyesi yüksek olan bir annenin atılganlık olarak daha tecrübeli olduğu ve bu tecrübesini çocuğuna kazandırdığı düşünülebilir. Yılmaz (2001)'in ve Kahrıman (2005)'nin çalışma bulguları bulgularımızla paralellik gösterirken, Bingöl (2008)'ün çalışmasında anne eğitim durumunun atılganlık düzeyini etkilemediği sonucundan dolayı bulgularımızla farklılık göstermektedir.

Üniversite Öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri ve atılganlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmamıza katılan bireylerin aile aylık gelir durumlarına bakıldığında, % 11.0'ı 1300 ve altı, % 34.5'i 1301-2499, % 25.7'si 2500-3499, % 28.8'i 3500 ve üstü gelir düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

Bu çalışmaya katılan bireylerin aile aylık gelir durumuna göre iletişim beceri ölçeği, alt ölçeklerine ait zihinsel, duygusal ve davranışsal ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$). Aydın (1991)'in ve

Özdemir (2011)'in çalışma bulguları bulgularımızla paralellik gösterirken, Uğurlu (2012)'nin çalışma bulgularında aile aylık geliri durumuna göre iletişim beceri ölçeği puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur. Bu farklılık 3500 tl üzerinde aylık gelire sahip olanların diğerlerine göre iletişim beceri puanları daha yüksek olduğundan dolayı bulgularımızla farklılık göstermektedir.

Bu çalışmaya katılan bireylerin aile aylık gelir durumuna göre atılganlık puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Aile aylık geliri 3500tl ve üstü olan bireyin diğer bireylere göre atılganlık düzeyi daha yüksek bulunmuştur. İnsan yaşamını rahat bir şekilde sürdürebilmesi için, yüksek bir gelir durumu kuşkusuz büyük öneme sahiptir. İyi olan ekonomik durum bireyin daha rahat yaşamasını sağlayacağı ve daha atılgan davranış sergileyeceği düşünülebilir. Gönen (2015)'nin ve Esen (2012)'nin araştırma bulguları ile bulgularımız paralellik gösterirken, Güneş (2010)'in çalışma bulgularında aile aylık gelirin atılganlık düzeyini etkilemediği sonucuna ulaşıldığından bulgularımızla farklılık göstermektedir.

Üniversite Öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri ve atılganlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmamıza katılan bireylerin yaşadıkları yer durumlarına bakıldığında, elde edilen bulgulara göre, çalışmaya katılan bireylerin % 42.9'zu Ailesinin yanında, % 2.8'i Akrabalarının yanında, % 38.3'ü Yurttan, % 12.3'ü Arkadaşlarıyla evde ve % 3.6'sı diğer yerlerde yaşadıklarını göstermektedir.

Bu çalışmaya katılan bireylerin yaşadıkları yere göre iletişim beceri ölçeği, alt ölçeklerine ait zihinsel, ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunurken ($p<0.05$), duygusal ve davranışsal alt ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$). Acar (2009)'ın ve Yılmaz (2001)'in çalışma bulguları bulgularımızla paralellik gösterirken, Özdemir (2011)'in çalışmasında, bulgularımızdan farklı olarak iletişim becerileri yaşadıkları yer değişkeni açısından incelendiğinde, zihinsel alt ölçek puanlarında farklılık önemsiz, davranışsal ve duygusal alt ölçek puanlarında farklılık önemli bulunmuştur.

Bu çalışmaya katılan bireylerin yaşanan yere göre atılganlık puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Çalışmamızda akrabasında kalan birey diğer bireylere göre daha atılgan bulunmuştur. Çoğu aile çocuklarına karşı istemeden de olsa baskıcı bir davranış sergileyerek çocuklarını stres çemberi içerisine alarak çocuklarının davranışlarını olumsuz yönde etkileyebilir. Stres altında olan çocuk kendi düşüncelerini söyleyemeyen, karşı cinsle ve arkadaşlarıyla iletişim kuramayan ve içine kapanık bir duruma gelebilir. Akrabasının yanında kalan birey ailesinin bu davranışlarından uzaklaşmış olduğundan özgür hareket edebilecek, bu özgür davranışı da atılganlık düzeyini yükseltecektir diye düşünülebilir. Esen (2012)'nin ve Gönen (2015)'nin çalışma bulguları, çalışma bulgularımızla paralellik gösterirken, Aktaş (2016)'ın araştırmasında, yaşanan yer değişkeni atılganlık düzeyini etkilemediği sonucuna ulaştığından dolayı çalışma bulgularımızla farklılık göstermektedir.

Üniversite Öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri ve atılganlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmamıza katılan bireylerin okul başarı durumlarına bakıldığında, elde edilen bulgulara göre, çalışmaya katılan bireylerin % 34.2'si İyi, % 55.8'i Orta, % 10.0'ı Kötü Okul Başarı durumuna sahip olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmaya katılan bireylerin okul başarı durumuna göre iletişim beceri ölçeği, alt ölçeklerine ait zihinsel ve davranışsal ölçek puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunurken ($p<0.05$), duygusal alt ölçek puanları karşılaştırıldığında ise farklılık önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$). Başar (2011)'in, Durukan ve Maden (2010)'nin çalışma bulguları bulgularımızla paralellik göstermektedir. Özerbaş ve ark. (2006)'nın çalışma bulgularında, zihinsel ve davranışsal alt ölçek puanlarında farklılık önemli bulunurken duygusal alt ölçek puanlarında farklılık önemsiz bulunmuştur. Küçükkaragöz ve ark. (2013)'nin çalışma bulgularında ise bulgularımızdan farklı olarak, iletişim becerilerinin okul başarı durumu değişkeni açısından farklılığın önemsiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışmaya katılan bireylerin okul başarı durumuna göre atılganlık puanları karşılaştırıldığında farklılık önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Orta seviyede

olanlar kötü seviyede olanlara oranla daha atılgan düzeydedir. Okul başarı durumunun kötü olması bireyde mutsuzluk ve suçluluk hissettirebilir. Bu durum bireyin dış çevrelerden kendini soyutlayıp standart bir hayat yaşamasına sebep olacağından atılganlık düzeyini düşüreceği düşünülebilir. Küçükkaragöz ve ark. (2013)'nın çalışmasında, atılganlık düzeyi ile okul başarı algısı arasında anlamlı farklılık bulunmazken, ortalama atılganlık puanı göz önüne alındığında kendini "başarılı" bulanların, kendini "orta başarıda" bulanlara göre daha atılgan oldukları söylenebilir.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Üniversite Öğrencilerinin iletişim becerileri ve atılganlık düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışma sonucunda;

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri ve atılganlık düzeyleri Cinsiyet değişkeni açısından baktığımızda, bayanların atılganlık düzeyleri erkeklerden daha yüksek çıkarken, İletişim becerileri davranışsal alt ölçekte ise bayanların puanı erkeklerden düşük çıkmıştır. Bunun sonucunda, atılganlığın ve iletişim becerilerinin cinsiyet durumlarına göre farklılık gösterdiği saptanmıştır.

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri ve atılganlık düzeyleri baba mesleği değişkeni açısından anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Babası iyi bir meslek sahibi öğrencilerin atılganlık düzeyi ve iletişim becerileri daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bireylerin anne mesleği değişkeni açısından baktığımızda, atılganlık düzeylerini olumlu yönde etkilediğini ama iletişim becerileri yönünden herhangi bir etkisinin olmadığı saptanmıştır. Annesi iyi bir meslek sahibi olan bireyin atılganlık düzeyi daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri ve atılganlık düzeyleri baba eğitim değişkenine göre anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Babanın eğitim seviyesi yükseldiğinde bireyin iletişim beceri ve atılganlık düzeyinin de yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır. Bireylerin iletişim becerileri ve atılganlık düzeylerine anne eğitim değişkeni açısından baktığımızda, anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Annenin eğitim seviyesi yükseldiğinde bireyin iletişim beceri ve atılganlık düzeyinin de yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri ve atılganlık düzeyleri aile aylık gelir değişkenine göre incelendiğinde, atılganlık düzeyi açısından anlamlı farklılıklar gözlenirken iletişim becerileri açısından herhangi bir farklılık gözlenmemiştir. Aylık geliri 3500 tl' nin üzerinde olan bireylerin atılganlık düzeyleri daha yüksek bulunmuştur.

Çalışmaya katılan bireylerin iletişim becerileri ve atılganlık düzeyleri yaşanılan yer ve okul başarı değişkenine göre incelendiğinde, anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. İletişim becerileri bazı alt ölçeklere göre farklılıklar göstermektedir.

Akrabasının yanında kalanlar ve okul başarı durumu iyi olan bireylerin atılganlık düzeyleri daha yüksek olduğu saptanmıştır.

6.2. Öneriler

Üniversite öğrencilerine yönelik olarak gerçekleştirilen eğitim faaliyetleri sürecinde;

- Üniversite öğrencilerinin gerek iletişim beceri düzeylerini ve gerekse de atılganlık düzeylerini artırmak bakımından bu konularda verilecek özel eğitimlerin öğrencilere yarar sağlanabileceği düşünülmektedir.
- Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve atılganlık düzeylerini artırmak için özellikle bayan öğrencilere toplumsal hayatta rahat ve özgür yaşamaları sağlanabilir.
- Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve atılganlık düzeylerini artırmak için ailelerin baskıcı bir davranış sergilemeyip daha bilinçli davranarak çocuklarının sosyal olmasını sağlayabilirler.
- Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve atılganlık düzeylerini artırmak için daha iyi iş imkânları sağlayıp öğrencilerin ailelerinin ekonomik seviyelerini yükseltmelerine yardımcı olunabilir.
- Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve atılganlık düzeylerini artırmak için özellikle ailelerin çocuklarını doğru şekilde ve yeteneğine göre yönlendirerek eğitim hayatında daha başarılı olmaları sağlanabilir.

7. KAYNAKLAR

- Abakay, U. ve Kuru, E. (2013). Kadın Futbolcularda Antrenörle İletişim Düzeyi Ve Başarı Motivasyonu İlişkisi. Gaziantep Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1):20-33.
- Adler, R.B. ve Rodman, G. (2006). Understanding Human Communication, Ninth Edition, Oxford University Press, *Oxford And New York*. (1):22-25.
- Akgöz, E. ve Sezgin, M. (2009). *Genel İletişim*. (1. Baskı). Gazi Yayıncılık, Ankara, 14.
- Akoğuz, M. (2000). İletişim Becerilerinin Geliştirilmesinde Yaratıcı Dramanın Etkisi (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aktaş, U. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygı Düzeyleri İle Atılganlık Düzeylerinin İncelenmesi (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.
- Alberti, R. ve Emmons, M. (1998). *Atılganlık Hakkınızı Kullanın* (Çeviren: Serap KATLAN). HYB Yayıncılık, Ankara, 8-10.
- Alberti, R. ve Emmons, M. (2002). *Atılganlık İle Kendinize Yatırım Yapın*. (Çeviren: Serap KATLAN). HYB Yayıncılık, Ankara, 24-25.
- Alberti, R. ve Emmons, M. (1970). Your Perfect Right: A Guide To Assertive Behavior. *San Louis Opispo*. 2(3)321-330.
- Ar, F. (1999). *Büro Yönetimi Teknikleri*. Yargı Yayıncılık, Ankara, 30.
- Asna, A. (1974). *Halkla İlişkiler*. Bahar Yayıncılık, İstanbul, 24-26.
- Austin, N. ve Phelps, S. (1997). *Atılgan Kadın* (1.Baskı). (Çeviren: Serap KATLAN). HYB Yayıncılık, Ankara, 10-11.
- Ayaz, Ş. (2002). Hemşirelerin Benlik Saygısı Ve Atılganlık Düzeylerinin Belirlenmesi (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Aydın, B. (1991). Cinsiyet Ve Cinsiyet Rollerini Açısından Atılabilirlik Seviyesinin İncelenmesi. Marmara Üniversitesi, *Atatürk Eğitim Fakültesi Dergisi*, İstanbul, 2(3):14-15-16.
- Aziz, A. (2010). *İletişime Giriş*. (3. Baskı), Hiperlink Yayıncılık, İstanbul, 23.
- Aziz, A. (2012). *İletişime Giriş*. (Genişletilmiş 4. Baskı). Hiperlink Yayıncılık, İstanbul, 25-26-27-30.
- Başar, H.G. (2011). Hemşirelerde Ve Hemşirelik Öğrencilerinde Problem Çözme Ve İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Bilim Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Başaran E. İ. (1998). *Eğitim Psikolojisi ve Eğitimin Psikolojik Temelleri*. Gül Yayıncılık, Ankara, 45-47.
- Bal, Ü. (2003). Hastanelerde Çalışan Hemşirelere Ve Diğer Bayan Sağlık Personelinin Benlik Saygıları Ve Atılabilirliklerinin İncelenmesi (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bingöl, G. (2009). Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Benlik Saygıları Ve Atılabilirlik Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, VII. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi, Kongre Kitabı, İstanbul, 34.
- Bingöl, G. ve Demir, A. (2011). Amasya Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerileri. *Göztepe Tıp Dergisi*, Amasya, 26(4):152-159.
- Büyükyazı, G., Saraçoğlu, S., Karadeniz, G. ve Çamlıyer, H. (2003). Sedanterler İle Veteran Atletlerin Çeşitli Değişkenlere Göre Atılabilirlik Düzeylerinin Karşılaştırılması. Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi Spor Bilimleri Dergisi, Ankara, 8(2):13-24.
- Can, H. (1999). *Organizasyon ve Yönetim*. (5.Baskı). Siyasal Yayıncılık, Ankara, 42.
- Ceyhan, A.A. (2006). Üniversite Öğrencilerinin Algılanan İletişim Beceri Düzeylerine Göre Uyum Düzeylerinin İncelenmesi. *Sosyal Davranış ve Kişilik Dergisi*, Ankara, 34(4):367-379.

Connly, J. (1989). Social Self-Efficacy in Adolescence: Relations With Self-Concept, Social Adjustment, and Mental Health. *Canadian Journal of Behavior Science Review*, Canada, 21(3):258-269.

Cüceloğlu, D. (2001). *İçimizdeki Çocuk*. Remzi Yayıncılık, İstanbul, 53.

Çağlar, İ. ve Kılıç, S. (2011). *Genel İletişim*. (4.Baskı). Nobel Yayıncılık, Ankara, 35.

Çam O. ve Karaaslan A. (2000). Öğrenci Hemşirelerin Girişkenlik Ve Kişilerarası İlişki Tarzlarının Eğitim Süreçleri İçinde Detaylı Olarak İncelenmesi. I. Uluslararası ve VIII. Ulusal Hemşirelik Kongresi, Kongre Kitabı, Antalya, 165-170.

Çamlıyer, H. (1997). Eğitim Bütünlüğü İçinde Çocuk Hareket Eğitimi Ve Oyun. (1. Baskı). Can Yayıncılık, Manisa, 55-56.

Çetinkaya, H. (2012). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin İletişim Becerilerinin Okul Başarısına Etkisi (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Çulha, M. ve Dereli, A.A. (1987). Atılganlık Eğitimi Programı. *Psikoloji Dergisi*, İstanbul, 21(6):124-127.

Dinçyürek, S., Çağlar, M., ve Birol, C. (2010). Atılganlık Ve Denetim Odağı Düzeyinin Gelecek Nesillere Etkisi. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, Ankara, 39(1):142-150.

Deniz, M.E. (1997). Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Ve Kültürel Farklara Dayalı Atılganlıkları Üzerinde Bir Atılganlık Eğitimi Denemesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Dökmen, Ü. (1999). *İletişim Çatışmaları ve Empati*. (11. Baskı), Sistem Yayıncılık İstanbul, 19.

Durukan, E. ve Maden, S. (2010). Türkçe Öğretmenlerinin İletişim Becerileri Üzerine Etkisi. Gaziosman Paşa Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, Tokat, 22(10):112-115.

Eklund, R.C. ve Crawford, S. (1994). Aktif Kadınlar, Sosyal Fizik Kaygısı Ve Egzersiz. *Spor ve Egzersiz Psikolojisi Dergisi*, 2(16):431-448.

Enzensberger, H.M. (1978). Bir Kitle İletişim Araçları Teorisinin Oluşturucu Öğeleri. (Çeviren: Ünsal OSKAY). Birikim Yayıncılık, İstanbul, 44-47.

- Erdoğan, İ. (2005). *İletişimi Anlamak*. (2.Baskı). Erk Yayıncılık, Ankara. 21-22-23.
- Ercan, Ç. (2010). Ergenlerin Spor Yapma Alışkanlıklarının Kişilik Ve Atılganlık Özellikleri Açısından İncelenmesi (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Eroğlu, F. (1998). *Davranış Bilimleri*. (4. Baskı). Beta Yayıncılık, İstanbul, 65.
- Erözkan, A. (2004). Lise Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ve Yalnızlık Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Atatürk Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4, 155-175.
- Ersanlı, K. ve Balcı, S.(1998). İletişim Becerileri Envanterinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, İstanbul, 2(10):7-12.
- Esen, A.C. (2012). Spor Yapan Ve Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısı Ve Atılganlık Düzeylerinin İncelenmesi (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Fiske, J. (1996). *İletişim Çalışmalarına Giriş*. (Çeviren: S. İRVAN). Bilim ve Sanat Yayıncılık, Ankara, 69-70.
- Gacar, A. ve Coşkun, Z. (2010). Güreşçilerin Atılganlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi *Spor Bilimleri Dergisi*, Ankara, 5(3):195-203.
- Gacar, A. (2011). Türkiye’deki Beden Eğitimi Ve Spor Öğretim Elemanlarının Karar Verme Ve Atılganlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Yayınlanmış Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Güçray, S.S. (2001). Ergenlerde Karar Verme Davranışlarının Öz-Saygı Ve Problem Çözme Becerileri Algısı İle İlişkisi. Çukurova Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, Adana, 8:106-121.
- Güneş, V. (2010). Spor Lisesi Ve Farklı Liselerdeki Öğrencilerin Atılganlık Düzeyleri İle Akademik Başarılarının İncelenmesi (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Güney, S. (2001). *Yönetim Ve Organizasyon*. (1. Baskı). Nobel Yayıncılık, Ankara, 195-196-197.

- Güngör, N. (2011). *İletişime Giriş*. (1. Baskı). Desen Yayıncılık, Ankara, 17.
- Güngör, N. (2013). *İletişime Giriş*. (2. Baskı). Desen Yayıncılık, Ankara, 28-29.
- Gürgen, H. (1997). *Örgütlerde İletişim Kalitesi*. (1. Baskı). Der Yayıncılık, İstanbul, 42-43.
- Gürüz, D. ve Yaylacı, G. (2004). *İletişimci Gözüyle İnsan Kaynakları Yönetimi*. Mediacat Yayıncılık, İstanbul, 67.
- Gönen, M. (2015). Öğrencilerin İletişim Beceri Düzeyleri Ve Atılgnlık Düzeylerinin İncelenmesi (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Harris, R. (1998). Karar Vermeye Giriş. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Güney Kaliforniya'nın Vanguard Üniversitesi, Colifornia.
- Hoşgör Gündüz, D. (2014). İletişim Ve Sağlık İletişimi (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Hökelekli, H. (2006). Günümüz İletişim Teknikleri Ve Dini İletişim. Hayrullah Köken (Der.), Din Hizmetlerinde Yöntem Ve Verimlilik. *Diyanet İşleri Başkanlığı Dergisi*, Ankara, 2(10):205-232.
- Humpreys, T. (1998). *Aile, Terk Etmemiz Gereken Sevgili*. Yeni Çizgi Yayıncılık, İstanbul, 46-48.
- İnceoğlu, D. ve Aytar, G. (1987). Bir Grup Ergende Atılgn Davranış Düzeyinin Araştırması. *Psikoloji Dergisi*, 6(21):23-24.
- Jakubowski, P. ve Spector, M. (1973). Ofacilitating The Growth Of Women Assertiveness Training. *The Counselling Psychologist*, 4(1):51-52.
- Kahriman, İ. (2005). Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Benlik Saygıları Ve Atılgnlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Cumhuriyet Üniversitesi, Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 9(1):24-32.
- Kaya, A. (2012). *Kişilerarası İlişkiler Ve Etkili İletişim*. Pegem Akademi, Ankara, 44-45.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayıncılık, Ankara.

Ker-Dinçer, M. (2005). *Kişilerarası İletişimde Sorun Çözücü Bir İletişim Becerisi Olarak Atılganlık Ve İletişime Yeni Yaklaşımlar*. (1. Baskı). Nobel Yayıncılık, İzmir, 32-34.

Kutlu Y., Buzlu S., Sever A., Batmaz M., ve Pektekin Ç. (1997) *Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulunda uygulanan eğitimin öğrencilerin 4 yıllık eğitim süresi içindeki atılganlık düzeyi ve benlik saygılarının araştırılması*. İstanbul Üniversitesi, IV. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu, Sempozyum Kitabı, Kıbrıs, 244-258.

Kılıçgil, E., Bilir, P., Özdiç., Eroğlu, K. ve Eroğlu, B. (2009). İki Farklı Üniversitenin Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerilerin Değerlendirilmesi, *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, Ankara, 7(1):19-28.

Kocayörük, E. (2011). *Etkili İletişim Becerileri*. Kriter Yayıncılık, İstanbul, 44-45.

Koçel, T. (1999). *İşletme Yöneticiliği*. (1. Baskı). Beta Yayıncılık, İstanbul, 65-66.

Korkut, F. (2005). Yetişkinlere Yönelik İletişim Becerileri Eğitimi. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, Ankara, (28):143-149.

Korkut, F. (2011). Okul Temelli Önleyici Rehberlik Ve Psikolojik Danışma. (3. Baskı). Anı Yayıncılık, Ankara, 71-75.

Küçükkaragöz, H., Canbulat, T. ve Akay, Y. (2013). Öğretmen Adaylarında Atılganlık Düzeyi Ve İletişim Becerileri. Mustafa Kemal Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Hatay, 22(10):123-133.

Lange, J. L. ve Jakubowski, P. (1976). *Responsible Assertive Behavior*. Illinois Research Press. 42-43.

Lazarus, A. A. (1973). On Assertive Behavior, *Behavior Therapy*, (4):697-699.

Martin, J.J., Kliber, A., Kulinna, PH., ve Fahlman, M. (2006). Social Physique Anxiety and Muscularity and Appearance Cognitions in College Men. *Sex Roles*, (55):151-158

Mollaoğulları, H. Alptuğ, E.C. (2013). Spor Yapan ve Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Atılganlık Düzeylerinin İncelenmesi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Muğla, 2(31):135-143.

Newman, R. (2003). It Pays To Be Personal: *Baseball And Product Endorsements*. Nine, 12.

Oral, N. (1986). Atılganlık Düzeyi, Depresyon Ve Cinsiyet Arasındaki İlişkilerin Değişik Grupların Üzerinde İncelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Özcan, A. (2006). *Hemşire ile Hasta İlişkisi Ve İletişim*. (2. Baskı). Saray Tıp Kitabevi, İzmir, 44-45.

Özdemir, G. (2011). Ebelik Ve Hemşirelik Öğrencilerinin İletişim Becerileri Ve Yaşam Yönelimlerinin Stresle Baş Etme Tutumları Üzerine Etkisi (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Özerbaş, M.A., Bulut, M. ve Usta, E. (2006). Öğretmen Adaylarının İletişim Beceri Düzeylerinin İncelenmesi. Ahi Evran Üniversitesi, *Eğitim Fakültesi Dergisi*, Kırşehir, 8(1):24-26.

Özerkan, K.N. (2004). *Spor Psikolojisine Giriş. Temel Kavramlar*. (1. Baskı). Nobel Yayıncılık, Ankara, 46-49.

Özgüven, İ.E. (2001). *Çağdaş Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. (2. Basım), Pdrn Yayıncılık, Ankara, 47.

Phelps, S. ve Austin, N. (1997). *Atılgan Kadın*. (Çeviren: Serpil KATLAN). HBY Yayıncılık, Ankara, 89-95.

Riykman, Mr., Butler, Jr., Thornton, B. ve Lindner Marc, A. (1997). Assesment Of Physique Subtype Stereotypes. *Genetic, Social And General Psychology Monographs*, 24(15):123.

Rugancı, N. (2007). Atılganlık. Öğrenci Gelişim Ve Danışma Merkezi Koruyucu Ve Önleyici Çalışmalar. Bilkent Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, Ankara 4(18):67-69. ([Http://Www.Bilkent.Edu.Tr](http://www.bilkent.edu.tr)).

Sabuncuoğlu, Z. ve Tüz, M. (1998). *Örgütsel Psikoloji*. (3.Baskı). Alfa Yayıncılık, Bursa, 44-45.

Schunk, D.H. (1991). Self-Efficacy and Academic Motivation. *Educational Psychologist*, 26(3-4):207-231.

- Selimoğlu, E. (2004). İletişim Becerileri Ve Yönetici Asistanlığında İletişimin Önemi. *İnsan Kaynakları Dergisi*, 3(6):1. (Www.İnsankaynaklari.Com.).
- Suveren, S. (1991). Sporu Teşvik Eden Ekonomik Ve Sosyal Faktörler. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. *Beden Eğitimi Spor Özel Sayısı*, Ankara, 5(7):191-199.
- Şah, N. (2013). Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri ile Akademik Öz Yeterlilikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Şahin, N. (2001). Eğitim Yöneticisi Adaylarının Özellikleri İle Başarı Ve Atılganlık Düzeyleri (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Şenkal, Y. (2015). Atılganlık Ve Empati Becerilerinin Halkla İlişkiler Mesleği İçin Önemi Ve Kazanım Üzerine Bir Araştırma (Yayınlanmış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Tabak, R.S. (2006). Sağlık İletişimi (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.
- Tan, Ş. (2006). *Öğretimde Planlama Ve Değerlendirme*. (10. Baskı). Pegem Yayıncılık, Ankara, 24-28.
- Tanığ, Y. (1993a). Assertivite Ve Hemşirelik. *Hemşirelik Bülteni*, 6(27):71-78.
- Tanığ, Y. (1993b). Assertivite Eğitiminde Hemşirenin Rolü. *Hemşirelik Bülteni*, 7(29):79-88.
- Teegen, F. (1995). Training İn Assertiveness And Social Competence. İstanbul University, Medical Faculty, *Conference Paper*, İstanbul, 1-5.
- Terakya, G. (1998). *Hasta ve Hemşire İlişkileri*. (5. Baskı). Zirve Yayıncılık, Ankara, 42-48.
- Timuçin, A. (2005). Yönetici Hemşirelerin Atılganlık Düzeyleri Ve Bunu Etkileyen Faktörler (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Toy, S. (2007). Mühendislik Ve Hukuk Fakülteleri Öğrencilerinin İletişim Becerileri Açısından Karşılaştırılması Ve İletişim Becerileriyle Bazı Değerkenler Arasındaki İlişkiler (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Tuna, M. E. (2006). Girişgenlik Becerileri. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik M. [Http://www.Mc.Metu.Edu.Tr/~Pdrm/Pdfs/Brochure12.Pdf](http://www.mc.metu.edu.tr/~pdrm/pdfs/brochure12.pdf).
- Tutar, H. ve Yılmaz, K. (2008). *Genel İletişim Kavramları Ve Modeller*. (6. Baskı). Seçkin Yayıncılık, Ankara, 38-39.
- Tutar, H. (2003). *Örgütsel İletişim*. (1. Baskı). Seçkin Yayıncılık, Ankara, 44.
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü, (1983). 578.
- Uğurlu, F.M. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Sportif Faaliyetlere Katılım Düzeyi İle Sosyal Uyum Ve İletişim Becerilerinin İncelenmesi. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Üstün, B. (1995). Hemşirelerin Atılganlık Ve Tükenmişlik Düzeyleri.(Yayınlanmış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Üstünel, G. (2011). Etkili İletişim Becerileri ve Beden Dili. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ.
- Ünal, S. (2007). Atılganlık Becerileri Eğitim Programının İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerini Atılganlık Düzey Ve Benlik Saygısı Üzerindeki Etkisi (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Voltan, N. (1980). Rathus Atılganlık Envanteri Geçerlilik Güvenilirlik Çalışması, *Psikoloji Dergisi*, 3(10):23-25.
- Voltan-Acar, N., Arıcıoğlu, A., Gültekin, F. Ve Gençtanırım, D. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Güvengenlik Düzeylerinin İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi, *Eğitim Fakültesi Dergisi*, Ankara, 5(35):342-350.
- Yalçınkaya, M., Silkü, A. ve Özkütük, N. (2002). Üniversite Öğrencilerinin Spora İlgileri Ve Atılganlık Becerileri. *Ege Eğitim Dergisi*, Ege, 2(1):147-154.
- Yılmaz S. (2001). Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin Benlik Saygısı Ve Atılganlık Düzeyi Arasındaki İlişki. Atatürk Üniversitesi, *Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, Erzurum, 4(2):1.
- Yılmaz, S. (2005). Atılganlık Eğitiminin Hemşirelik Öğrencilerinin Atılganlık Düzeylerine Etkisi (Yayınlanmış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Zilloğlu, M. (2010). *İletişim Nedir*. (4. Baskı). Cem Yayıncılık, İstanbul. 43-44-48.

8. EKLER

EK -1

T.C.
CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Hukuk Müşavirliği

Sayı : 60263016-050.06.04-E.286080
Konu : Komite, Komisyonlar (Doç. Dr.
Murat KANGALGİL'in Dilekçesi
Hk.)

30/01/2018

Sayın Doç.Dr. Murat KANGALGİL

İlgi: 15/12/2017 tarih ve 265313 sayılı dilekçeniz.

İlgi dilekçeniz ve ekleri, Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurulunca incelenmiştir. Kurulum 17/01/2018 tarih ve 1 no'lu toplantısında alınan 1 no'lu kararda; "*Karar 1: Üniversitemiz Öğretim Üyesi Doç. Dr. Murat KANGALGİL'in 15/12/2017 tarih ve 265313 sayılı dilekçesinde bahsi geçen Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Eyüp Sultan UÇAR'ın yüksek lisans tezi olarak planlanan ve Bilimsel Araştırma Projeleri Biriminden Projelendirilecek olan "Üniversite Öğrencilerinin Atılacak Düzeyleri ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli çalışma Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurulu Başkanlığı tarafından incelenmiş ve etik açıdan bir sakınca olmadığı yönünde, Rektör olurlarına sunulmak üzere oybirliği ile, Karar verildi.*" denilmekte olup, 17/01/2018 tarihli Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurul toplantısında alınan 1 no'lu karar, Rektörlük olurlarına sunulmuş ve Rektör oluru alınmıştır.

Gereğini rica ederim.

e-İmzalıdır
Prof.Dr. Hilmi ATASEVEN
Rektör Yardımcısı

GİZLİ

Adres:Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Müşavirliği Sivas
Telefon:0 346 219 1010 Belgegeçer:0 346 219 1138
e-Posta:hukuk@cumhuriyet.edu.tr Elektronik Ağ:www.cumhuriyet.edu.tr

Bilgi için: Esengül KIRMAÇ
Unvanı: Bilgisayar İşletmeni

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır

EK -2

KİŞİSEL DURUM FORMU

1. Yaşınız

- a) 14 ( )   b) 15 ( )   c) 16 ( )   d) 17 ( )   e) 18 ( )

2. Cinsiyetiniz

- a) Erkek ( )   b) Bayan ( )

3. Babanızın Mesleği

- a) Memur ( )   b) İşçi ( )   c) Esnaf ( )   d) Emekli ( )   e) Çiftçi ( )
f) Diğer (Lütfen belirtiniz).....

4. Annenizin Mesleği

- a) Memur ( )   b) İşçi ( )   c) Ev Hanımı ( )   d) Emekli ( )   e) Çiftçi ( )

5. Babanızın Mezun Olduğu Okul

- a) Okuma Yazma Bilmiyor ( )   b) İlkokul ( )   c) Ortaokul ( )   d) Lise ( )   e) Üniversite ( )

6. Annenizin Mezun Olduğu Okul

- a) Okuma Yazma Bilmiyor ( )   b) İlkokul ( )   c) Ortaokul ( )   d) Lise ( )   e) Üniversite ( )

7. Ailenizin Aylık Geliri

- a) 1300 TL ve Altı ( )   b) 1301 TL – 2499 TL ( )   c) 2500 TL – 3499 TL ( )   d) 3500 TL ve Üstü ( )

8. Nerede Yaşıyorsunuz

- a) Ailemin Yanında ( )   b) Akrabalarımın Yanında ( )   c) Yurttan ( )   d) Arkadaşlarımla Evde ( )   e) Diğer.....( )

9. Okul Başarı Durumunuz

- a) İyi ( )   b) Orta ( )   c) Kötü ( )

EK -3

RATHUS ATILGANLIK ENVANTERİ

Açıklama: Aşağıda size 30 maddelik bir Atılganlık Envanteri verilmiştir. Bu envanter Üniversite Öğrencilerinin atılganlık düzeylerini belirlemek üzere hazırlanmıştır. Sorulara vereceğiniz cevaplar önemlidir. Her maddeyi dikkatlice okuyup, size uygunluk derecesine göre cevap kâğıdındaki ilgili parantezin içini cevaplandırınız. İlginizden dolayı teşekkür eder eğitim hayatınıza başarılar dilerim.

RATHUS ATILGANLIK ENVANTERİ							
Sıra	İfadeler	Çok iyi uyuyor (6)	Oldukça uyuyor(5)	Biraz uyuyor(4)	Pek uymuyor(3)	Fazla uymuyor(2)	Hiç uymuyor(1)
1	Bence insanların çoğu benden daha atılgan ve saldırgandır.						
2	Saldırganlığım yüzünden karşı cinse herhangi bir öneride bulunamıyor ya da onların önerilerini kabul edemiyorum.						
3	Bir lokantada isteğime göre hazırlanmamış bir yemek gelince garsona şikâyetle bulunurum.						
4	Başkalarının beni kırdığını fark ettiğim halde onları incitmemeye dikkat ederim.						
5	İstemediğim bil malı almam için ısrar edilirse 'hayır' demekte zorluk çekerim.						
6	Benden bir şey yapmam istendiğinde nedenini öğrenmekte ısrar ederim.						
7	İnsanı geliştirici ve sert tartışmalara katılmak istediğim zamanlar olur.						
8	Senin durumundaki herkes gibi bende yükselmek için çabalarım.						
9	Doğrusunu isterseniz insanlar beni kullanır.						
10	Yeni tanıştığım insanlarla ve yabancılarla rahatlıkla konuşurum.						
11	Karşıt cinsten çekici birine ne söyleyeceğimi çoğu kez bilmem.						
12	Resmi telefon konuşmaları yapmaktan çekinirim.						
13	Bir işe mektup yazarak başvurmayı yüz yüze görüşmeye tercih ederim.						
14	Satın aldığım şeyleri geri vermekten sıkılırım.						
15	Beni rahatsız eden saygıdeğer bir yakınıma, rahatsızlığımı ifade etmek yerine duygularımı ondan saklamayı yeğlerim						
16	Aptalca görünürüm korkusuyla soru sormaktan kaçırım.						
17	Bir tartışma sırasında kızdığım, hırslandığım belli olacak diye korkarım						
18	Tanınmış ve saygı duyulan bir kimsenin yanlış bir şey söylediğini duyduğumda, dinleyenlere kendi görüşümü de duyurmaya çalışırım.						
19	Saticılarla pazarlık yapmaktan kaçınırım.						
20	Önemli ve değerli iş yaptığımda başkalarının bunu öğrenmesinde sakınca görmem.						
21	Duygularımı ifade ederken açık ve samimiyimdir.						
22	Biri benim hakkımda yanlış ve kötü şeyler söylerse, hemen o kişiyle konuşurum						
23	Çoğunlukla hayır demekte güçlük çekerim.						
24	Duygularımı anında açığa çıkarmaktansa biriktirmeyi yeğlerim.						
25	Kötü bir hizmetten şikâyetçi olurum.						
26	Övüldüğümde bazen ne diyeceğimi bilemem						
27	Tiyatro, konferans gibi topluluklarda iki kişi yüksek sesle konuşursa, onlara susmalarını ya da konuşmalarına başka yerde devam etmelerini söylerim.						
28	Kuyrukta öne geçen birine yaptığının yanlış olduğunu söylerim.						
29	Fikrimi ifade etmekte zorluk çekerim.						
30	Hiç bir şey söyleyemediğimiz zamanlar olur.						

EK -4**İLETİŞİM BECERİ ÖLÇEĞİ**

Açıklama: Aşağıda size 45 maddelik bir ölçek verilmiştir. Her maddeyi dikkatlice okuyup, size uygunluk derecesine göre cevap kâğıdındaki ilgili parantezin içini cevaplandırınız.

İLETİŞİM BECERİ ÖLÇEĞİ						
Sıra	İfadeler	Tam Bana Göre(A)	Biraz Benim Gibi(B)	Kararsızım(C)	Benim Gibi Değil(D)	Benim Gibi Hiç Değil(E)
1	İnsanları anlamaya çalışırım.					
2	İletişimde bulunduğum insanlardan gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim.					
3	Düşüncelerimi başkalarına tam olarak iletmekte zorluk çekmem.					
4	Konuşurken, etkili bir göz iletişimi kurabilirim.					
5	Genelde eleştirilmekten hoşlanmam.					
6	Dikkatimi karşımdakinin ilgi alanı üzerinde toplayabilirim.					
7	Kişilerin, anlatmak istediklerini dinlemek için yeterince zaman ayırırım.					
8	Karşımdaki kişiye genellikle söz hakkı veririm.					
9	Karşımdaki kişiyi dinlerken hayal kurarım.					
10	Başkaları konuşurken sabırsızlanırım, onların sözünü keserim.					
11	İnsanları dinlerken sıkıldığımı hissederim.					
12	Eleştirilerimi karşımdaki kişiyi incitmeden iletirim.					
13	Konuşurken ilk adımı atmaktan çekinmem.					
14	Konuşurken açık, sade ve düzgün cümleler kurarım.					
15	Karşımdaki kişiyle aynı görüşü paylaşmasam bile fikirlerine saygı duyarım.					
16	İletişimde bulunduğum kişinin yüzüne baktığım halde sözlerini dinlemediğim olur.					
17	Karşımdaki kişinin konuşmaya ve dinlenmeye istekli olup olmadığını anlamaya çalışırım.					
18	Yanlış tutum ve davranışlarımın kolaylıkla kabul ederim.					

İLETİŞİM BECERİ ÖLÇEĞİ						
Sıra	İfadeler	Tam Bana Göre(A)	Biraz Benim Gibi(B)	Kararsızım(C)	Benim Gibi Değil(D)	Benim Gibi Hiç Değil(E)
19	Dinlediğim kişiyi daha iyi anlamak için sorular yöneltirim.					
20	Dinleyenim anlamaz görüldüğünde, iletmek istediklerimi tekrarlar, yeni kelimelerle ifade eder, özetlerim.					
21	İnsanlarla görüşürken, bilerek onları rahatlatacak şeyler yaparım.					
22	Dinlerken, karşımdaki kişinin sözünü kesmemeye özen gösteririm.					
23	Küs olduğum birisiyle barışmak istediğimde ilk adımı atmaktan çekinmem.					
24	Karşımdaki kişinin duygu ve düşünceleri bana ters düşse bile yargılamam.					
25	Ses tonumu konunun özelliğine göre ayarlayabilirim.					
26	Genellikle insanlara güvenirim.					
27	İletişim kurduğum kişinin karşı cinsten olmasından rahatsızlık duymam.					
28	Başkalarını dinlemek mecburiyetinde olmadığımı düşünürüm.					
29	Özür dilemek bana zor gelir.					
30	Tartışma sonunda, savunduğum düşüncelerin yanlış olduğunu kabul edebilirim.					
31	Konuşurken sözümün kesilmesinden rahatsız olurum.					
32	İnsanları kontrol etmeye ve istediğim kalıba sokmaya çalışırım.					
33	İletişim kurduğum kişinin tutumundan daha çok sorununu anlamaya çalışırım.					
34	Çevremdekiler, insanlara karşı ilgisiz kaldığım kanısındalar.					
35	Çoğunlukla duygularımdan emin olamıyorum.					
36	İletişim kurduğum kimse tarafından anlaşılmaktan mutluluk duyarım.					
37	Başkaları ile ilişkilerimi bozacak çıkışlar yapabilirim.					
38	Karşımdaki kişiye güvenmek beni mutlu eder.					
39	Her insanı olumlu beklentilerle karşılarım.					
40	İletişim kurduğum kimselerden bir şeyler verdiğimi hissedirim.					
41	İnsanlara cevaplama zorlanacakları ani sorular yöneltmem.					
42	Beni rahatsız eden duygularımı iletmekte sıkıntı çekmem.					
43	Öneride bulunduğu kişinin öneriye açık olup olmadığına dikkat ederim.					
44	İletişim kurduğum insanlar tarafından anlaşıldığımı hissedirim.					
45	Kendimi karşımdaki kişinin yerine koyarak, duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışırım.					

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel bilgiler

Adı Soyadı : Eyüp Sultan UÇAR
Doğum Yeri ve Tarihi : Sivas / 30.07.1983
Medeni Hali : Evli
Yabancı Dil : İngilizce
İletişim Adresi : Sivas / Merkez
E-posta Adresi : eyupsultanucar@hotmail.com
esucar@cumhuriyet.edu.tr

Eğitim ve Akademik Durumu

Lise : Atatürk Endüstri Meslek Lisesi
Lisans : Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor
Yüksek Okulu Spor Yöneticiliği Bölümü
Yüksek Lisans: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor
Yüksek Okulu Anabilim Dalı

İş Tecrübesi

Olimpik Yüzme Havuzu Sorumlusu, Dalgıç, Antrenör ve Cankurtaran